HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING
„OOST EN WEST"

HET LIDMAATSCHAP der Vereeniging bedraagt f 5.— 's jaars (minimum) met inbegrip van kostelooze toezending van het Koloniaal Weekblad.

De brand van het Nederl. Paviljoen op de Koloniale Tentoonstelling te Parijs.

Wat verloren ging.

Het Nederlandsche paviljoen, dat van buiten reeds zoo'n prachtigen indruk maakt, herbergt van binnen schatten, welke het op een sprookje doen gelijken. Het vormt een schitterend beeld van wat het groote volk, dat een klein land bewoont heeft tot stand gebracht....

Paul Reynaud, Fransch minister van koloniën.

De schatten, waarvan minister Reynaud hierboven sprak, zijn vergaan ,het is alles nu puin en asch, een sinistere chaos van verbogen metaal, verteerd hout, van flarden en scherven, het schoone sprookje in het groote Bosch van Vincennes is uit....

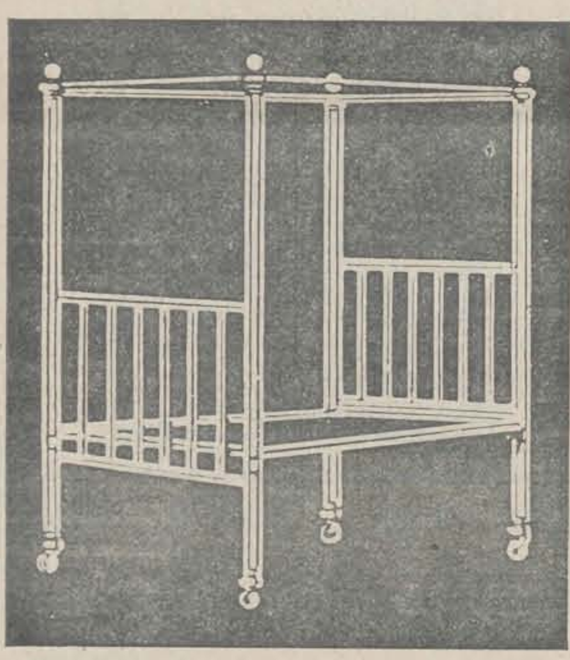
Een week geleden bracht „La Dépêche Coloniale" een klein berichtje van acht regels: „Un incendie". B r a n d op de tentoonstelling! Dinsdag, om middernacht, brak brand uit in een klein paviljoentje, gelegen achter het paviljoen van Réunion. De brandweer van de tentoonstelling was spoedig ter plaatse en na een half uur bestond er voor de omgeving geen gevaar meer.... gelukkig, — dachten wij, „bijgeloovige kolonialen", — iedere tentoonstelling moet haar brandje hebben en Vincennes heeft in dit opzicht nu zijn tol betaald. Een week daarna komt de verpletterende tijding: het Nederlandsche koloniale paleis op de tentoonstelling te Vincennes werd door brand verwoest!

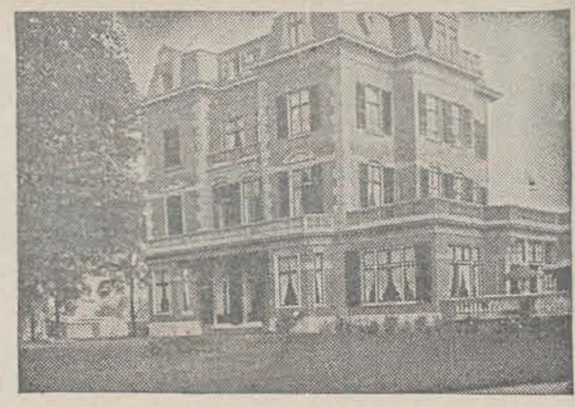
Het is bijna niet te realiseeren. De vrucht van jaren arbeid in luttele uren door de vlammen verteerd. Een der schoonste paleizen, door landgenoot en vreemdeling geroemd, verdwenen, een open plek, een zwarte ruïne aan de oevers van het meer van Daumesnil. De hooge torens van Zweedijk's geniale schepping, waarop zoo fier onze driekleur wapperde, ineengestort, de schatten uit Indië en uit het Kol. Inst. in Amsterdam, naar Parijs gebracht, verwoest en voor eeuwig verloren, het indrukwekkende werk van tientallen artisten onder Mooyen's meesterlijke leiding volbracht, vernield, de vernuftige toepassingen van dozijnen technici uiteengerukt door lekkende vlammen, afgedaan heeft deze feeërie van tropisch Nederland in 't zomersche bosch rond 't meer. Ons Duizend-en-een Nacht paleis, gevuld met de schoonste dingen van Oostersche cultuur, is verdwenen. Al 't vele door prof. De Bussy voor de economische afdeeling bijeengebracht, door dr. v. d. Waals voor de staatkundige afdeeling, door prof. Schüffner voor de hygiënische afdeeling, al de schatten uit de particuliere verzameling van den heer Mooyen — er waren 45 kisten met voorwerpen uit zijn rijke collectie ondergebracht, — de voorwerpen uit het Ethnografisch museum te Leiden, uit het Bataviaasch museum, uit het Scheurleer-museum in onze residentie, dat alles is verloren gegaan, verteerd door het vuur, een ontzaglijk en onherstelbaar verlies. Ja, hier moet van een nationale ramp gesproken worden, waardoor onze grootste en wetenschappelijk meest beteekenende musea in Nederland en in Indië zwaar getroffen werden. Op elk gebied, op dat van nijverheid en kunst, van handel, verkeer en hygiëne, op het gebied van de flora en de fauna hebben de groote musea in Amsterdam, in Leiden, in Den Haag en Batavia onherstelbare verliezen geleden. De prachtige diorama's van Eland, de schitterende werken van Hindoe-Javaansche kunst en inheemsche kunstnijverheid, welke de groote Eerezaal met haar marmeren vloeren ,haar djati-houten betimmeringen, zooveel luister bijzetten, de versieringen tot in de kleinste onderdeelen met Oostersche motieven doorwerkt, de magnifieke muurschilderingen van Paulides en van Sayers, de vernuftige „levende statistieken", vruchten van jarenlangen arbeid van ir. Utermark en zijn helpers, het is alles in vlammen vergaan. De inzendingen van de petroleum en andere industrieën, die op het gebied van spoorwegen, scheepvaart- en luchtvaartwezen, verteerd door het vuur. Men kan gerust zeggen, dat niet één groot-bedrijf in Nederland en Indië, dat niet één tak van openbaren dienst hier en over-zee door dezen brand geen verliezen lijdt. Kaarten, plattegronden, vitrines met maquêtes werden verwoest en het zal jaren duren voor in onze musea deze dingen weer vervangen zullen zijn. Verzengd door het vuur zijn alle portretten van de gouverneurs-generaal, die van 1610 tot 1931 den troon in Buitenzorg hebben ingenomen, het was zoo'n indrukwekkend muurvlak in den rechtervleugel, daar in dien hoek waar ook het eigen zwaard van J. P. Coen, uit Batavia overgebracht, een plaats gevonden had. Ook dit zal verdwenen zijn, zooals zoovele kostbaarheden uit Sultans-bezittingen, uit de collecties van het Bataviaasch Genootschap voor Kunsten en Wetenschappen, bij deze ontzaglijke ramp verloren zullen zijn gegaan. De documentaire inzendingen van Suriname en Curaçao, uit particulier bezit, uit de museumzalen van het Koloniaal Instituut, — waarin wij zeker jarenlang aan dezen catastrophalen brand van Parijs herinnerd zullen worden, — en uit verzamelingen in West-Indië bijeengebracht, zijn eveneens verloren gegaan. Gelukkig bestond het beeldhouwwerk, van Java en Bali afkomstig, uit afgietsels van de origineele kunstwerken, maar onder de hoogst belangwekkende inzending, bijeengebracht op het gebied van oude kunst, ethnografie en catografie, onder de auspiciën van het Koninklijk Bataviaasch genootschap van Kunsten en Wetenschappen was géén „namaak" zoomin als onder de bijeengebrachte collectie muziekinstrumenten uit het unieke muziekmuseum van dr. Scheurleer in Den Haag. Verwoest en verloren zijn al deze schatten. De vele natuurlijke producten met de flora en fauna van Indië, waarvoor prof. 'De Beaufort in Amsterdam zich zooveel moeite heeft gegeven, zijn vernield en het zal jaren duren vóór zij alle weer vervangen zijn. En nu srpeken wij maar niet eens van de materialen,

SPAART
OM ONAFHANKELIJK TE WORDEN
NUTSSPAARBANK
:. TE 's-GRAVENHAGE

5132

— HERSTELLINGSOORD —
„Huize Maria Emalia Dorrepaal"
gelegen even buiten Voorburg in landelijke omgeving met grooten tuin en waterpartij Uiterst geschikt voor repatrieerenden en herstellenden, die, op advies van een geneesheer, eenigen tijd rust behoeven. Pension f 3.— à f 4.— per dag. Prospectus met alle gewenschte inlichtingen worden, op verzoek, toegezonden door de Directrice: West-Vlietweg 115, Voorburg. 5549

HET IDEALE TROPENLEDIKANT
voor allen, die naar Indië vertrekken! Prijs vanaf *f* 21.50
Fa. J. F. HENDRIKS
GEDEMPTE BURGWAL 65 5142
DEN HAAG - TELEFOON No. 110786
Aanbevolen adres door „Oost en West"

PENSION MILL
WAGENSTRAAT 125 — DEN HAAG
Vol pension vanaf
f 3,50 PER DAG
Prima keuken, goede bediening, ook kamers zonder pension vanaf *f* 0,80. 5153

W. MULSTEGE
v/h M. EVELEIN
CONFISEUR-PATISSIER
Levering van Diners voor alle feesten.
Speciaal adres voor de onvervalschte 5163
INDISCHE SPEKKOEK.
8 maal bekroond met hoogste onderscheiding.
Valeriusstraat 25 - Telef. 333366 - Den Haag

Pension van Bijsterveld
Speciaal adres voor eerste klasse Familiën.
Bezuidenhout 48—50 — Den Haag
Chique appartementen met koud en warm
— stroomend water —
Prima keuken Privé Badkamers
Telefoon 771577 5613

C. VAN KAMPEN
Behangerij — Stoffeerderij
Verhuizingen 5037
Badhuisweg - APELDOORN

BENTVELD
HET ADRES voor Indische families is G. GRöLLERS, BENTVELD bij HAARLEM. 5170
PENSION en UITZENDING van DINERS
ZANDVOORTSCHE LAAN 337. Telef. 26234
Aanbevolen adres voor leden van „Oost en West".

LEIDEN

N.V. „MEUBELKUNST"
MODERNE WONINGINRICHTINGEN
„Indanthren" Meubel- en Gordijnstoffen
Meubelen naar ontwerp van A. Lucas, Meubelarchitect. Eigen fabrikaat. — Werkplaats: Witte-Rozenstraat 27.
Toonkamers: 5484
WITTE-ROZENSTRAAT 36 - LEIDEN - TEL. 524

ASPERGES.
Fijnste dikke blanke Asperges worden door ons geleverd in kistjes van 2 K.G. *f* 2.25, 3 K.G. *f* 3.— en 4 K.G. *f* 3.75. SLEEPASPERGES 25 % meer, op lengte gesneden voor de weck, juiste glasmaat, 75 % meer. 5584
Levering na ontvangst van postwissel of rembours.
Asperge-Kweekerijen „ISIDORUS"
BERGEN OP ZOOM — Tel. 119 — Giro 14988

U vertrekt naar Indië
Wij hebben voor U
CORSETTEN
CORSELETS
van rose batist
Tule bustehouders
enz. enz. 5061
Mevr. De Ridder
Corsetière
Heerengracht 52a
Den Haag - Telef. 110957

Cot van Voorst
Groote sorteering:
LEDIKANTEN
MATRASSEN
KARPETTEN
LINOLEUM enz.
en voor de Tropen o.a.
LEDIKANTEN met BALDAKIJN
Tule voor KLAMBOES - Kleurechte Gordijnstoffen
Alleen prima kwaliteiten — Lage prijzen
Den Haag
In de Jan Hendrikstraat 5149

Heerde - Veluwe
Pracht Landgoed te koop
bestaande in modern ingerichte villa, benevens afzonderlijke garage met chauffeurswoning en tuinmanswoning met bijbehoorende schuren, kweekerij, boomgaard, kassen, bakken, bouw- en weiland, hakhout, dennenbosch enz.
Alles zeer gunstig gelegen aan hoofdweg naar Apeldoorn.
Brieven aan Boekhandel Beumer te Heerde, onder Letter S. 5051

Het Nederlandsche Paviljoen op de Koloniale Tentoonstelling te Parijs door brand vernield.

Het Nederlandsche Paviljoen, — dat — en niet alleen voor de Hollandsche bezoekers, — de groote attractie vormde van de Koloniale Tentoonstelling te Parijs en waarvan thans niets meer over is.

van de half millioen houten sirappen uit Borneo welke voor de dakbedekking waren aangewend en van zooveel meer met groote kosten en na moeizamen arbeid uit Indië naar Parijs gebracht.

Niet álles is verloren. Nederland en Indië hebben nog hun stands in het groote paleis voor de economische voorlichting en enkele bijgebouwen zijn intact gebleven. Maar ons grandioze werk in Vincennes is toch vernietigd door het vuur. Ons schitterend paleis, geroemd in alle bladen van binnen- en buitenland, in dozijnen redevoeringen genoemd het schoonste onder de vele paleizen rond het meer van Daumesnil is in puin.

De Angkor Vath is de „clou" der tentoonstelling. Zeker. Máár, — zei ons een invloedrijk Franschman bij ons bezoek aan de tentoonstelling, — onze Angkor Vath is een „réproduction" en uw Indisch paleis is een „création".

Zoo is het, neen, zoo was het....

De schoone glorie van deze dagen is voorbij.

*

Op het bericht van de ramp te Parijs, heeft het dagelijksch bestuur van „Oost en West" direct de vraag onder het oog gezien wat er voor de naaste toekomst gedaan kan worden.

De heer R. Zuyderhoff, de algemeen voorzitter van „Oost en West", was van meening, dat er iets gedaan moest worden, opdat Nederland op een andere manier toch vertegenwoordigd blijft te Parijs. Natuurlijk is het niet mogelijk, het paviljoen in korten tijd te herbouwen. En als dit kon, zou men toch heel wat van den inhoud niet zoo spoedig kunnen vervangen. Allerlei grafische voorstellingen, de mooie diorama's, enz. laten zich niet in zoo weinig tijd reconstrueeren. Maar dat hoeft dan ook niet. Wel is het mogelijk en noodig, dat er een nieuwe Nederlandsche afdeeling worde ingericht. In veertien dagen, drie weken tijds kan er zeer goed een zeer voldoend paviljoen worden opgetrokken en het Koloniaal Museum heeft voldoende in zijn verzamelingen om dit zoodanig in te richten, dat het zéér bezienswaardig wordt. Hiervoor is echter geld noodig. Van de regeering kan men niet verwachten, dat zij opnieuw groote sommen beschikbaar stelt. Het geld is voor den bouw van het afgebrande paviljoen opgebruikt en er is vermoedelijk zelfs een tekort.

Het benoodigde geld zal dus uit particuliere bijdragen moeten komen. Onder den indruk van het gebeurde zal er zeker menigeen bereid gevonden worden zijn bijdrage te geven. Men beklaagt ons nu te Parijs, maar men zal ons nog meer dan men het om het mooie Nederlandsche paviljoen, dat nu vernietigd is, gedaan heeft bewonderen, wanneer wij niet bij de pakken neerzitten, maar met spoed voor een nieuwe Nederlandsche inzending zorgen. Is dit niet iets, waarvoor ieder rechtgeaard vaderlander moet gevoelen en waarvoor men een beroep op zijn beurs mag doen?

Het bestuur van „Oost en West" meent van wel. Het ligt niet op den weg van het bestuur hiervoor gelden in te zamelen, zoolang het uitvoerend comité der tentoonstelling hiervoor geen beroep op zijn medewerking zou doen. Echter, in afwachting van het totstandkomen van een steuncomité kan men zijn bijdrage alvast zenden aan de vereeniging „Oost en West", Korte Voorhout 6, 's-Gravenhage, gironummer 14574.

Men wachte niet tot morgen, doch zende haar nog heden. *Er is haast!*

De 3-October-Vereeniging te Leiden.

Optocht „Oost en West".

Dames en Heeren, afkomstig uit Nederlandsch Oost- en West-Indië, die bereid zijn hunne medewerking te verleenen, of deel te nemen aan den Optocht „Oost en West, welke op Zaterdag 3 October 1931 door bovengenoemde Vereeniging zal worden gehouden, worden beleefd uitgenoodigd zich, zoo spoedig mogelijk en liefst schriftelijk tot den Secretaris der 3 October-Vereeniging te Leiden, Haagweg 31, of bij het Bureau der Vereeniging, Stationsweg 6a te Leiden, te wenden.

Het Bestuur der 3 October-Vereeniging vestigt er de aandacht op, dat de bedoeling van dezen Optocht is om aan tienduizenden een pakkend beeld van Insulinde en de West te geven, hetgeen zal worden getracht te bereiken door meest getrouwe aanschouwelijke voorstellingen van Cultures, Kleederdrachten, Volksgebruiken, enz., enz.

Deze medewerking en deelneming wordt speciaal verzocht voor de volgende groepen: 1. Indische bruidstoet. 2. Javaansch tooneel en dans. 3. Oogstfeest op Bali. 4. West-Indische groepen.

De oproep voor deelnemers aan de overige groepen volgt later.

Namens het Bestuur der 3 October-Vereeniging:

N. G. SPAARGAREN,

Secretaris.

Met verwijzing naar het bovenstaande, moge het Hoofdbestuur van „Oost en West", de deelneming aan den te houden optocht, waarin aan onze Overzeesche Gewesten zulk een belangrijk aandeel toegekend wordt, dringend aanbevelen. De 3 October-Vereeniging spaart moeite noch kosten om hare plannen op de beste wijze ten uitvoer te brengen; wij hopen dan ook, dat aan den oproep dier Vereeniging, door velen onder onze lezers, zal worden gevolg gegeven.

HET HOOFDBESTUUR.

De voorbereidingen voor den door de 3 October-Vereeniging te Leiden te houden optocht Oost en West vorderen goed. Het door den Haagschen schilder D. van Driest ingezonden en op kaart gebrachte plan is bereids door het bestuur goedgekeurd terwijl juist een dezer dagen het bestuur de officieuse mededeeling ontving, dat er voor voldoende Indische medewerkers, voor zoover dit het lagere personeel in den Optocht betreft, wel gezorgd zal kunnen worden.

De eenige deelnemers, welke tot heden in gebreke bleven zich op te geven zijn juist die, waarvan een enthousiaste medewerking aan dezen optocht te verwachten ware, namelijk van de vele dames en heeren uit onze Oost en de West afkomstig, die de hoogere rollen in den optocht kunnen bezetten. Deelneming wordt nog gezocht voor de groepen: 1. Indische bruidstoet; 2. Javaansch tooneel en dans; 3. Oogstfeest op Bali; 4. West-Indische groepen.

Wil deze optocht inderdaad ten volle aan zijn doel beantwoorden, wil werkelijk aan de duizenden landgenooten, die op 3 October gemeenlijk naar Leiden komen, een beeld gegeven kunnen worden van het leven in onze Overzeesche gewesten, van de volksgebruiken, de cultures, het bestuurswezen enz. dan dienen de hoofdrollen ook vervuld te worden door hen, die daartoe het meest geschikt zijn, door hen dus, die zelf van Oost en West afkomstig zijn, die van huis uit, deze personen het beste uitbeelden kunnen.

„Oost en West en Nederland, krachtig door het rijksverband" is alleen dán te verwachten als meer dan tot heden het geval is, liefde voor onze Overzeesche gewesten wordt gekweekt en dit is slechts mogelijk als de doorsnee-Nederlander meer van Oost en West af weet dan nog steeds het geval is. Deze liefde, deze bekendheid is op voortreffelijke wijze te bevorderen door dezen optocht waarvoor moeite, noch kosten worden bespaard. Laten zij, die tot heden verzuimden zich voor deelneming op te geven, dit alsnog ten spoedigste doen. (Het adres van den secretaris der 3 October-Vereeniging is: Haagweg 31, Leiden). De aan deelneming verbonden kosten worden door de 3 October-Vereeniging gedragen.

In memoriam Mia Arwen.

Zondag 21 Juni j.l. is Mevrouw de Weduwe Naessens geboren Wardenaar, meer bekend onder haar schuilnaam *Mia Arwen*, ten huize van haar zoon, arts te Haarlem, na een smartelijk lijden, gestorven. Behalve drie zoons, die allen de medische faculteit dienen, had zij, zooals zij altijd zeide: „vele Indische kinderen", voor wie zij als een liefhebbende moeder zorgde. Zelve, eene op Java geborene en getogene, droeg zij alle hare soortgenooten een warm hart toe en wijdde zich aan hunne belangen. Vandaar, dat zij ook tot de medeoprichtster behoorde der *Vereeniging Eurasia*, die zich ten doel stelt Indo-Europeesche studenten hier te lande, wier ouders veelal in Indië vertoeven en hunne kinderen dikwijls niet genoeg kunnen steunen, moreel en financieel te steunen. Velen zullen zich de liefde en goede zorgen van *Mia Arwen* dankbaar blijven herinneren. Hoe dikwijls heeft zij met hen tooneelstukjes — soms door haarzelve geschreven — opgevoerd, te hunnen bate, waarbij zij de hoofdrol zoo verdienstelijk vervulde, want de Indo-Europeesche en Indische vrouw kon zij in de perfectie weergeven. Ook voor „Oost en West" en „Boeatan" is zij dikwijls opgetreden. Wij zullen haar dankbaar gedenken. Zij ruste in vrede!

Van Week tot Week.

Van Maandag 22 tot Zondag 28 Juni.

In verband met de uitgebreide actie tegen communisten in den Riouw-archipel, in het bijzonder de eilanden in de nabijheid van Singapore, zijn 40 Chineezen, meerendeels Hylam-Chineezen van Singapore, aangehouden, van wie 32 bij gebrek aan bewijs voorloopig weder vrij zijn gelaten. Omtrent de 8 anderen is voldoende bewijs gekregen dat zij communistische propaganda voerden; zij zijn in het bezit van communistische litteratuur en pamfletten gevonden.

De normaalcursus te Batavia voor onderwijzeressen wordt aan het einde van het cursusjaar 1930/1931 opgeheven.

Naar aanleiding van de boodschap van Chadbourne aan den Internationalen Suikerraad, dat de wereldproductie van suiker zes millioen ton lager zal zijn dan verleden jaar, hebben Czarnikow te Londen, de groote suikermakelaars ter wereld, de meening uitgesproken dat dit cijfer zeer overdreven is en tot de helft teruggebracht moet worden. Maar zelfs in dat geval moet, in aanmerking genomen dat het de eerste campagne betreft na aanvaarding van het restrictieplan, de uitkomst niet onbelangrijk geacht worden.

De Semarang—Cheribon-, Semarang—Joane-, Serajoedal- en Oost-Java-tramwegmaatschappijen hebben de salarissen per 1 Juli 1931 met 5 pCt. en per 1 October 1931 nog eens met 5 pCt. verlaagd, terwijl de periodieke verhoogingen van 1 Juni 1931 niet worden toegekend en de standplaatstoelagen gehalveerd.

Het comité van actie tegen de verlaging der salarissen van de Indische ambtenaren heeft geconfereerd met de delegatie van het N.V.V., die mededeelde, dat het Comité op haar steun en dien van de S. D. A. P.-fracties in de Eerste en Tweede Kamer kan rekenen. Men vraagt ons of de delegatie van haar belofte, géén politieke actie te zullen voeren, ontheven werd?

De Europeesche en Inlandsche Spoorbond hebben een openbare vergadering gehouden te Bandoeng. Het lid van de delegatie van het N.V.V., de heer Moltmaker, sprak over den strijd van het georganiseerde spoor- en trampersoneel in Nederland en over de beteekenis van internationale organisatie. Spr. legde den nadruk op de ontwikkeling sedert de staking van 1903 en de groote voordeelen welke sedert dien door organisatie verkregen werden, o.a. een sterke rechtspositie, het arbeidscontract en het georganiseerd overleg. Spr. stond lang stil bij de aansluiting bij de internationale federatie van spoor- en tramwegpersoneel en haalde terloops de aanstaande salarisverlaging aan. Hij noemde deze een aanslag op de levensvoorwaarden van den ambtenaar. De voorzitter van den Inlandschen Spoorbond vertaalde de rede in het Maleisch.

Gekozen zijn als leden van het College van Gedelegeerden van den Volksraad de heeren Koesoemo Oetoyo (Boedi Oetomo), Soangkoepon, Thamrin (Nationalist), Mochtar (Partijloos), dr. Ratoe Langie (Nationalist), Monod de Froideville (I. K. P.), mr. Van Helsdingen (C. S. P.), De Hoog (I. E. V.), mr. Fruin (V. C.), ir. Staargaard (Ec. Belangen), Blaauw (I. E. V.), mr. Hamer (V. C.), Kan (Partijloos), Roep (P. E. B.), Yo Heng Kam (P. E. B.), Wiranata Koesoema (N. I. V. B.), Soetardjo, Soejono (N. I. V. B.), Van Baalen (Middenstand), en Dwidjosewojo (Boedi Oetomo).

De gemeenteraad van Pekalongan besloot met algemeene stemmen in overeenstemming met het praeadvies van den burgemeester de salarissen der ambtenaren niet te verlagen.

De Provinciale Raad van Oost-Java heeft besloten, voor de ambtenaren der provincie dit jaar geen salariskorting toe te passen.

In den gemeenteraad van Soerabaja heeft de burgemeester meegedeeld dat er geenszins reden bestaat tot salarisverlaging. De gemeente ‚zwemt' in het geld, zoodat in 1932 de inkomstenbelasting zal worden verlaagd. Hopelijk zal de Regeering deze wetenschap ten nutte kunnen doen strekken van het algemeen belang.

Ingesteld is een commissie, om de regeering van advies te dienen nopens de vraag of en zoo ja, op welke wijze het mogelijk en wenschelijk is nadere voorzieningen te treffen ten aanzien van de regeling van de procedure voor de in- en externeering. Benoemd: tot lid tevens voorz. mr. J. K. Onnen, proc.-gen. bij het Hooggerechtshof, tot leden J. C. de Vos, res. t. b. v. d. gouv. v. d. prov. West-Java; prof. dr. J. H. A. Logemann, B. R. van der Most, hfd v. d. dienst der alg. recherche, mr. R. N. Soebroto, lid v. d. com. v. d. herziening der art. 153 bis en ter en 161 bis van het Wetb. v. Strafr. tot lid tevens secr. mr. A. Mieremet, ambt. t. b. v. d. proc. gen.

Op een druk bezochte receptie van de N. V. V.-delegatie heeft de heer Kupers geconstateerd, dat de ontvangst te Bandoeng die van Batavia verre overtrof, hetgeen spr. beschouwde als een demonstratie tegen de pers. Hij was getroffen door de onverdraagzaamheid der Indische pers, op enkele uitzonderingen na, tegen politieke tegenstanders, in het bijzonder sociaal-democraten.

De hr. Stokvis heeft, bij ons weten, daarover nooit te klagen gehad. Maar dan,.... deze heeft zich ook nooit schuldig gemaakt aan het uiten van tendencieuse, onjuiste voorstellingen omtrent de arbeids-verhoudingen in Deli.

Met betrekking tot de berichten omtrent het dreigend invoerverbod in Amerika voor z.g. forced-labourgoederen, vleit men zich met de hoop, dat Amerika het Deli-dekblad niet kan missen, terwijl het verbod ook de Sumatrarubber zou treffen, derhalve ook den invoer beletten van de Amerikaansche ondernemingen op Sumatra van de Goodrich, Goudeyar en U. S. Rubber-Co.

Benoemd is tot directeur van het Deli-Proefstation dr. S. C. J. Jochems, thans onder-directeur.

Naar aanleiding van een bericht, dat de veranderingen in de verkoopsorganisatie van de V. I. S. P. nog in embryonalen toestand verkeeren, wordt in bij de suiker belanghebbende kringen op Java de hoop uitgesproken, dat met een eventueelen vernieuwen opzet van de verkoopsorganisatie haast zal worden gemaakt, en voorts dat geen definitieve beslissingen zullen worden genomen voor dat verschillende stemmen uit de practijk op Java zullen zijn gehoord. Door dit laatste zal veel desillusie kunnen worden voorkomen, terwijl het nuttig effect van de te nemen maatregelen zal worden verhoogd en bespoedigd.

*De Volksraad heeft de tijdelijke kortingen op de in*komsten der leden van den Volksraad overeenkomstig die der ambtenaren met 51 tegen 1 stem aangenomen. De heer De Dreu (I. S. D. P.) stemde tegen.

Daarna werd met 44 tegen 8 stemmen het ontwerp aangenomen tot een vermindering van de verlofstractementen voor 1931, met 5 %, ingaande 1 Juli 1931, inclusief het amendement van den heer mr. Fruin om deze korting ook te doen gelden voor de verlengingen van verloven, ingegaan vóór 1 Juli 1931, doch daarna verlengd. Tegen stemden de heeren De Dreu (I. S. D. P.), Van Lonkhuyzen (C. E. P.) en de fracties van het I. E. V. en de I. K. P.

Bij het debat drong de heer Thamrin namens de nationale fractie aan op ingrijpender vermindering van de uitgaven ten behoeve van de verloven. Het meerendeel der overige sprekers achtte den maatregel door den nood van de Schatkist geboden, hetgeen door den heer Van den Bussche, regeeringsgemachtigde voor financiën, werd bevestigd.

De uitvloeiing van lava op de Westelijke helling van den Merapi gaat onverminderd voort, zoodat de lavadam weer 12 M. gestegen is; het aantal afstortingen is zeer groot.

In den nacht van 27 op 28 j.l. werd het schoonste kroonjuweel der Parijsche Intern. Kol. Tentoonstelling, het Nederlandsche Paviljoen, met al zijn kunstschatten, door brand totaal vernield.

Berichtgeving hoofdzakelijk ontleend aan Aneta en de N. R. Ct.

Kunst, Kunstnijverheid en Huisvlijt

Een onherstelbaar verlies.

J.l. Zondagmorgen werden velen, ook ver buiten Nederland's grenzen, opgeschrikt door het ontstellende bericht, dat het hoofd-paviljoen der Nederlandsche deelname aan de Koloniale Wereldtentoonstelling te Parijs, dien nacht geheel was afgebrand.

Welk een ontzettende ramp, ook voor de Indonesische Kunstnijverheid! Want zooals men weet, bevatte dat hoofdgebouw, niet alleen in de grandiose, met wit-marmer bevloerde eerezaal, maar ook in de omringende gaanderijen, een schat van de allermooiste, oude pronkstukken van Insulinde's sierkunst, een keur-collectie, zooals nimmer te voren bij elkander werd gezien, uit alle oorden van den archipel, waarover onafgebroken uit iederen kennersmond een roep van bewondering is opgegaan. Het meerendeel dezer unieke kunstschatten was het eigendom van den heer en mevrouw P. A. J. Moojen, met zooveel onbaatzuchtige gulheid ter opluistering van het geheel afgestaan. Hoe droef moet 't hun te moede zijn bij dit onherstelbaar verlies!

De te laat in Parijs ontvangen kisten met ethnografische kunstvoorwerpen, door het Genootschap van Kunsten en Wetenschappen te Batavia voor deze tentoonstelling bestemd, welke eerst na de opening van het Nederlandsche Paviljoen te Vincennes, onder toezicht van den met verlof daar vertoevenden Ir. Moens, konden worden uitgepakt, zijn er dus eigenlijk nog te vroeg aangekomen. En de directeuren van het Ethnografisch Museum te Leiden, die, juist uit vrees voor de gebeurlijkheden bij dergelijke exposities, zoo noode er toe te bewegen waren, enkele nog ontbrekende zeldzaamheden er voor te leenen, zijn nu helaas in het gelijk gesteld!

Toen wij verleden week nog eens door het terecht ook om zijn artistieken aanleg zoo hooggeroemde hoofdgebouw wandelend ,vol bewondering ons ophielden voor de vele zeldzaam fraaie en kostbare weefsels, sierwapens en gebruiksvoorwerpen van allerlei aard, zoo zorgvuldig en met zooveel smaak onder glas uitgestald, langs de wanden en in de overal verspreide vitrines — zij waren kortelings pas keurig van etiketten met naam, aard en herkomst voorzien — kwam vanzelfsprekend de gedachte bij ons op: welk een kostelijk leerzaam prachtwerk een collectie scherpe foto's met beschrijving van al deze kunstschatten zou kunnen vormen. Hopelijk zullen er wel reeds goede fotografische opnamen van gemaakt zijn, zoodat althans de schoone herinnering er aan vastgehouden wordt, al geven foto's natuurlijk slechts een flauwe, zeer onvolkomen weergave van het oorspronkelijke, vooral in dit geval, waar de Oostersche kleurenpracht en de fijne nuanceeringen der detailteekeningen de grootste waarde er van uitmaken. Het waren de reinste, meest inspireerende modellen, waardig een eereplaats in te nemen in een Nederlandsch-Indisch kunstnijverheid Museum, ten bate van de artistieke opleiding der kunstzinnig en handbedreven inboorlingen van Insulinde. Voor een instelling, zooals „Boeatan" zich droomt!

Hoe jammerlijk, dat dit alles in vlammen is moeten opgaan, diep betreurenswaardig ook voor het opkomend- en nageslacht, waarvoor het zoo vol bezielende kunst-inspiraties had kunnen zijn!

Voor de sterken moet deze tegenspoed echter een spoorslag zijn om moed te houden, teneinde zich dubbel te kunnen blijven inspannen voor het beoogde doel. Mogen de heer en mevrouw Moojen en ook architect Zweedijk, wier veelbelovend geesteskind dit zoo prachtig ontworpen en uitgevoerd kunstwerk was, er insgelijks over denken, zóó, dat zij met allen die hen ter zijde staan, moedig en hoopvol op den ingeslagen weg kunnen voortgaan.

Nog erger zou 't geweest zijn, zoo deze ramp had plaats gevonden, vóórdat het hoofdgebouw voltooid was. Nu hebben *velen* het kunnen bewonderen, er van kunnen genieten en getuigen, zóódat de schoone herinnering er aan, ons gedurende het geheele leven bij zal blijven. De pers de roem ervan wereldwijd verspreid, ontwerpers en uitvoerders hebben het genot der voltooiing genoten, ook voor hen kan dit een dierbare herinnering blijven.

Al is er natuurlijk geen kwestie van weder opbouw van het verbrande deel, den stoeren arbeid van jaren — er is gelukkig nog genoeg gespaard gebleven, dat volle aandacht en toewijding verdient gedurende de komende maanden der tentoonstelling.

Naar wij vernamen, heeft het gebouw der particuliere inzendingen, zoo ook de Balineesche *Kampong* met inwonenden en de *pedopo*, waarin de dagelijksche tooneeluitvoeringen der Balineesche kunstenaars plaats vinden en juist een aanvang hadden genomen, geenerlei letsel bekomen. Dit deel van het bouwwerk, dat geheel in denzelfden stijl van het hoofdgebouw is opgetrokken, zal steeds de herinnering wakker houden aan de schoonheid van het vroegere geheel.

Ook het sierlijke Menangkabausche-Adathuis en zijn fijn nevenstaand rijstschuurtje hebben geen letsel bekomen. „Boeatan" zal dus, met veler liefderijke hulp, voort kunnen gaan met daar haar taak te vervullen: o.a. aan de talrijke bezoekers toonen en uitleggen hoe bewonderenswaardig de Volkskunst op alle eilanden van den Indischen Archipel was en — hoewel achteruit gaande — toch nog is, dus ieders belangstelling waardig blijft, opdat weder-opbloei mogelijk worde. Op Boeatan's vertegenwoordiging te Vincennes rust nu te Vincennes deze plicht meer dan ooit.

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschr.

I. Uit de Europeesche Pers.

Door afwezigheid van onzen medewerker voor deze rubriek, blijft deze in dit nummer achterwege.

II. Uit de Inheemsche en Maleisch-Chineesche pers.

In de *Persatoean* (te Taroetoeng) van 18 April wordt opgenomen de rede door den heer J. Hoetapea op 5 en 6 April over de Bataksche adat te Sibolga uitgesproken. De spreker stelde voorop dat hij zich tegen elke poging om de adat af te schaffen zou verzetten, om de eenvoudige reden dat deze veel goeds en moois bevat. Hij is er van overtuigd dat geen enkele zoon van het land, hij moge universitair opgeleid of zelfs professor zijn in staat zal zijn 'n samenstel van regelingen te ontwerpen, beter dan de Bataksche adat. Door aanraking van de dragers daarvan met vreemdelingen en door de wisseling van den godsdienst heeft de adat in den loop der jaren wijzigingen ondergaan en aanvullingen gekregen, welke niet altijd verbeteringen blijken. Spreker lichtte dit door een enkel voorbeeld toe. Wanneer er van fouten of gebreken sprake is, dan moeten we die volgens hem niet in de adat, maar in de dragers van het stelsel zoeken. Een unificatie van de Bataksche zeden en gewoonten verdient naar zijn oordeel evenmin aanbeveling.

Wel is spreker voor het op schrift doen stellen van de Bataksche adat, opdat b.v. de menschen van Angkola zullen weten welke gewoonten en gebruiken de ingezetenen van Simeloengoen er op na houden.

De *Pewarta Deli* van 9 April heeft het over de „indianiseering" (van het gezagsapparaat) in Indië. Deze is volgens het blad thans het onderwerp van den dag, het vraagstuk van deze eeuw en, zooals het Alg. Ind. Dagblad schreef, „de doodsklok over den Ned.-Ind. ambtenaar." De indianiseering is niet ontstaan door den wil van eenige menschen, maar door de ijzeren wereldwetten. Ettelijke jaren lang hebben de Westerlingen getracht het Oosten te verwesteren. Dit is alleen uiterlijk gelukt. Innerlijk bleef het Oosten zichzelf. Doch thans begint men in te zien dat men niet tegen de natuur kan ingaan. Niet vernederlandsching, maar indianiseering is thans troef. Zelfs de heer Zentgraaff van het Soer. Hbl. ziet dit in. Voor velen, o.a. voor het A. I. D. is indianiseering een nachtmerrie, zegt de *Pewarta Deli*. Men behoeft echter niet over deze kwestie te spreken. Zij zal toch haar beslag krijgen, omdat het een eisch des tijds is. Wij kunnen alleen het proces verhaasten, wat echter moeilijkheden met zich brengt. Wij doen een beroep, zegt schrijver, op het eenheidsgevoel en de auto-activiteit.

In de *Galih Pakoean*, een te Soekaboemi nieuw uitgegeven weekblad van 30 April, deelen directie en redactie mede dat het blad uitgegeven wordt omdat, nadat de *Sipatahoenan* een dagblad geworden is, er geen enkel

Soendaneesch weekblad meer bestaat waarop het volk rekenen kan en waarvan de abonnementsprijs door de magere beurzen betaald kan worden. Het behoeft geen betoog, wordt gezegd, welk nut zoo'n blad heeft voor een volk, staande onder een vreemde regeering. Het kan beschouwd worden als een middel om uiting te geven aan hetgeen de redactie op het hart heeft, gericht hetzij tot de Regeering, hetzij tot de bewoners van het Land. Aan het blad is de naam *Galih Pakoean* gegeven (de geest van het rijk Padjadjaran), in eerbiedige herinnering aan ons vroeger koninkrijk Padjadjaran, het heilige Sili Wangi. Wellicht krijgen de landszonen en dochteren van Indonesia dan eenig gevoel van standvastigheid en zedelijkheid uit dien tijd en zullen zij zelven gesterkt worden in hun zorg voor de erfenis, hun liefde voor en de verdediging van hun Land en Volk.

De *Menara* is een door de afdeeling Batavia van Moehammadijah nieuw uit gegeven dagblad. Het proefnummer, van 27 April, houdt o.m. in een protest tegen de uitspraak van den Raad van Justitie in zake het P. N. I.-vonnis en draagt als opschrift: „Een onrechtvaardig vonnis". De nationale beweging moet haar houding bepalen. Zal de vleugel onzer beweging, de P. N. I., gebroken worden?"

Het blad is van meening dat die uitspraak het rechtsgevoel niet bevredigt en vindt het de plicht van alle vereenigingen, ook van de niet bij de federatie P. P. P. K. I. aangeslotene, om en bloc alle acties tegen die „manke" beslissing te steunen. Men stoppe den broederkrijg, levere het bewijs van eenheid aan de buitenstaanders. Het blad verwijst dan naar den oproep, verschenen van de P. P. P. K. I.-leiding te Soerabaja, om overal protestmeetings te beleggen, dus bedoeld als een algemeene actie. Het verwondert de redactie niet, van het hoofdbestuur der P. R. I. (partij van Tabrani) bericht te hebben ontvangen dat deze vereeniging er aan zal meedoen en zij is overtuigd dat ook de andere, buiten de P. P. P. K. I. staande vereenigingen van de partij zullen zijn, ook de P. S. I. I. (Sarekat Islam).

De *Bahagia* van 28 April constateert dat, overeenkomstig zijn voorspelling, de P. N. I. op haar buitengewoon congres besloten heeft tot ontbinding der vereeniging. Dat besluit noemt het blad juist en op zijn plaats. Het beteekent geen moreel, doch slechts een uiterlijk verlies. De P. N. I. sterft onder den druk van een grootere, thans bestaande macht. Haar dood is gelijk die van een ksatrija op het oorlogsveld. Gestorven op jeugdigen leeftijd, zullen haar verdiensten steeds worden hoog gehouden. De geest van de P. N. I. leeft voort. De P. N. I. valt op het veld van eer.

In de *Darmokondo* van 27 April wijst een inzender er op dat hij weinig effect verwacht van de protestmeetings tegen het vonnis over de P. N. I., die op 3 Mei zullen gehouden worden, omdat het hier slechts een stem geldt. Hij wil daden hebben. Daarom noemt hij voorbeelden van wat hij zou doen indien hij leider was. Hij zou de bewegingsleden verzoeken om een dag niet te arbeiden als protest tegen het vonnis. Hij zou lieden die in de verschillende Raden zitten, verzoeken gelijktijdig af te treden om hun onvoldaanheid te demonstreeren. Hij zou verzoeken de nationale scholen op een dag te sluiten. Doch gezien de omstandigheden, die maken dat het besluiten tot daden wel niet mogelijk zal zijn, zal hij zich wel alleen met protestmeetings moeten tevreden stellen.

Timboel van 6 Mei zegt in zijn hoofdartikel over de uitspraak van den Raad van Justitie in zake het geding tegen de P. N. I. het volgende:

„Nu definitief het vonnis geveld is, verbreken wij ons tot nu toe bewaarde zwijgen. Wij erkennen de groote kracht van zwijgzaamheid, doch dit wapen, het „moendoer mapan", mag thans niet langer onze leus zijn. Ons gemoed moet thans uiting geven aan wat ons aller vrijheidslievend hart na ligt.

De Nederlandsche rechtspraak heeft met dit vonnis het doodvonnis aan de P. N. I. beteekend. Met zeldzame vindingrijkheid is dit geheele proces op dit doel gericht geweest.

Bleek op 29 December 1929 der Regeering geen andere keus open te staan dan de huiszoekingen, (anders had zij die wel achterwege gelaten), thans stond den rechter blijkbaar geen andere weg open dan het staatsgevaarlijk achten van de P. N. I.-actie.

Beider daden zijn het intuïtieve uitvloeisel van *angst voor het georganiseerde volksleven.*

Een bij uitstek politieke zaak werd door de Regeering tot een rechtszaak gemaakt en deze rechtszaak kon niet anders dan in het politieke beslecht worden. Daarmede is de geheele kwestie geteekend. De rechter heeft recht gesproken overeenkomstig eigen, op de nu eenmaal bestaande koloniale wetten gegronde inzichten en naar eigen geweten. Zoo gezien treft den rechter hiervoor geen verwijt. In hoeverre hij, vertegenwoordiger van een bepaalde tak van staatszorg, opgegroeid en levende in en bij ingewortelde begrippen, zich van eenzijdigheid niet heeft weten vrij te houden, daarover zullen wij het hebben bij de bespreking van het gevelde vonnis.

Doch de eischen die gesteld mochten worden aan hen die de zaak in breeder (historisch) verband en in de realiteit van het heden moeten en konden beschouwen, die dus een hoogere taak hadden dan den rechter was toegewezen, in hoeverre is daaraan voldaan? Anders dan de rechter die slechts naar inbreuken op de wet zooals die daar ligt, heeft te zoeken, als leider, had de staatsman de taak met daden te toonen de uiting van vrijheidsdrang dezer volkeren te willen begrijpen. Het heeft niet zoo mogen zijn. Wij Oosterlingen zijn geneigd tot geloof in de zuiverheid der menschelijke bedoelingen, wij dachten nog aan de mogelijkheid dat edeler drift de eigen misgreep van 29 December 1929 ongedaan zou maken.

Wij leven mee met de martelaren, doch treuren niet; zij zijn als zaden die edele kiemen voortbrengen in den tuin onzer vrijheidsverlangens. Naar hen gaan onze innigste gevoelens, gelijk onze broederlijke liefde uitgaat naar allen die hun beginselen belijden. Hun zij in de komende tijden kracht toegewenscht. Doch met geen personen sta of valle het beginsel; het beginsel is onvatbaar en onaantastbaar. Onhoorbaar zal het voortgroeien met even groote zekerheid als de padi groeit.

Oost- en Westindisch literatuuroverzicht.

De Redacties van tijdschriften, welke in deze rubriek worden opgenomen, worden uitgenoodigd de bladen rechtstreeks te zenden aan den redacteur van deze rubriek, Obrechtstraat 163, 's Gravenhage. Hetzelfde geldt voor uitgevers, die hun boeken in dit overzicht wenschen vermeld te zien.

Algemeen Landbouwweekblad voor Ned.-Indië.

No. 47 van 23 Mei. Java als verbruiks- en productieland van de sojaboon, door X. F. Crince le Roy. (Er is, ook op Java, toenemende belangstelling merkbaar voor de cultuur van de sojaboon. In 1930 werd in West-, Midden- en Oost-Java onderscheidenlijk 5, 43 en 52% van den totalen kedele-aanplant aangetroffen. Het verbruik is toegenomen met 78%. Het invoer excedent, dat in 1917 nog slechts 22.7 duizend ton bedroeg, steeg daardoor tot 88.4 duizend ton in 1930 of 289 %. De afzetmogelijkheden zijn voor Java, ook voor de toekomst, zeer groot. Voor een ontwikkeling van deze cultuur kunnen de omstandigheden niet anders dan gunstig worden genoemd). — Ned.-Ind. Olieindustrie, door dr. W. L. Wolff (uit: Oliën, Vetten en Oliezaden). (Voor den opbloei van de olieuitvoer is een reorganisatie noodig, die verkregen kan worden door een goede organisatie en door verbetering in de machinale inrichting der bedrijven). — Pasar-crediet (het pasarwezen en de economie van de dessa. Het pasarcrediet van Pasoeroean heeft 2 jaren met succes gewerkt, andere gemeenten dienen de proefneming na te volgen). — Nog eens: Rubber contra asfalt (tal van wegenautoriteiten in Engeland en de V.S. zijn het er over eens, dat op den langen duur de rubberbedekking economischer is). — Middelen tegen plantenziekten (Uit de publicaties van den plantenziektenkundigen dienst te Wageningen worden een 23-tal middelen beschreven).

De Christelijke Onderwijzer

van 24 Juni no. 12. Nog eens, De Surinaamsche eksamens, door J. (naar aanleiding van den aanval van enkele Surinaamsche bladen op het artikel over dit onderwerp in het blad van 29 April. De schrijver handhaaft zijn meening, dat het met de onderwijzerseksamens in Suriname nog lang niet in orde is en men daar bij Holland achterstaat).

De Haagsche Post

van 27 Juni. Een onbekende uithoek van het Nederlandsche Rijk. De drie Bovenwindsche eilanden. Wel gestelde Fransche en Engelsche naburen, door W. R. Menkman (wederom een noodkreet van een tot oordeelen bevoegd persoon, die tevens voorzitter is van de Commissie uit de groep West-Indië van het Indisch genootschap ten behoeve van die eilanden. Niet Suriname, maar St. Maarten, St. Eustatius en Saba zijn de stiefkinderen. De pogingen om St. Maarten op te heffen een 10-tal jaren geleden, werden door een opvolgend regime geheel te niet gedaan. Op de Fransche helft van 't eiland heerscht bedrijvigheid en welvaart; Het Ned. gouvernement is onmachtig de smokkelhandel daar tegen te gaan. Fransche kapitaal komt hoe langer hoe meer op het Ned. gedeelte. Er is een los van-Curaçao beweging en vervreemding van Nederland is niet denkbeeldig. Werk voor den opbouw dient in het moederland ter hand te worden genomen. De klachten der bewoners vinden in het Nederland geen gehoor.

De Hollandsche Revue

No. 12 van 15 Juni. De Internationale Koloniale Wereldtentoonstelling te Parijs (met fraaie afbeeldingen). Grepen uit de levensgeschiedenis van den nieuwen Gouverneur-Generaal van Ned. Indië. — Indische Kunstkringen en Nederlandsche Kunst (uit een artikel van J. E. Jasper in de Java Bode. (Wij zijn er van overtuigd, dat de band tusschen Nederland en Indië, ook op kunstgebied, zegt de schrijver, nauwer kan aangehaald worden, wanneer sommige kunstkringen met wat meer reclame, meer enthousiasme, meer energie en groote belangstelling voeling houden met het kunstleven in Nederland).

De Industrieele Gids

No. 9 van April. Bedrijf en koloniale wetenschap, door prof. G. Gonggrijp. De vele en snelle verbindingen tusschen moederland en kolonie; de vele en regelmatige verloven aan Europeanen, in handel en bedrijf in Indië werkzaam, verleend; de talrijke bezoeken van directieleden in Europa aan de Indische ondernemingen; de zucht om de producties der Indische ondernemingen zooveel mogelijk op te voeren; de noodzaak om bij de rationaliseering der Indische bedrijven niet achter te blijven bij de overige moderne wereld, — dat alles heeft bewerkt, dat de beïnvloeding van het Indische bedrijf door de directies in Europa thans veel grooter is dan een halve eeuw geleden. Deze sterke beïnvloeding zal in tal van gevallen noodzakelijk en heilzaam zijn, zij zal ontegenzeggelijk in het algemeen gesproken de productiecapaciteit der Indische bedrijven vergrooten, doch zij brengt onvermijdelijk ook haar gevaren en bezwaren met zich mee. Die gevaren ontstaan uiteraard daardoor, dat men Westersche methoden, opvattingen, gewoonten, maatstaven, eischen, enz. toepast, doorvoert, aanlegt, stelt, die niet of niet ongewijzigd toegepast mogen worden.

Landbouw

Eerst nu kwamen de nummers van Februari en Maart in ons bezit. No. 8 van Febr. Ervaringen en resultaten van het in 1928, 1929 en 1930 uitgevoerde kruisingswerk in Citrus, door dr. H. J. Toxopeus. — De stand van het onderzoek der peperinsecten van N. I., door J. van der Vecht. — Het prijsverloop op de Java-markten gedurende Januari 1931, door J. Wit. — Merkwaardige rijstcijfers, door ir. G. C. W. Chr. Tergast.

No. 9 van Maart. Nadere gegevens over de peper-

cultuur op Banka, door A. Luytjes. — Zesde berichtgeving over de bevolkingsrubbercultuur, door A. Luytjes en ir. G. C. W. Chr. Tergast. — Biologie en bestrijding der djeroekmot (Citripestis sagittiferella Moore), door J. van der Vecht en dr. A. D. Voûte. — Reorganisatie van de proefstations voor bergcultures.

De Indische Mercuur

No. 25 van 24 Juni. Verslag omtrent den stand der cultures, alsmede inzake den uitvoer der voornaamste producten van Suriname, 1ste kwartaal 1931, door G. Stahel. — De Japansche Import in Ned.-Indië en de Chineesche tusschenhandel (een onderhoud der redactie van de „Loc." met den chef van een der grootste Indische importhuizen).

De Indische Verlofganger

No. 46 van 19 Juni. Een Kaapsche Kommandeursvrouw, door S. Kalff. (Maria de la Quevellerie of Quellerie, eerste echtgenoote van Jan van Riebeeck. Van haar getuigde de Fransche Bisschop Nicolaas Etienne, die 10 maanden wegens schipbreuk in de Kaap werd opgehouden:

„Niettegenstaande haar verkeerde godsdienst, was zij een der meest beschaafde vrouwen die ik ooit gezien heb; ook houdt iedereen van haar. Ik heb in haar niet de minste grilligheid van humeur gevonden". Maria is in Malakka, waar Van Riebeeck toen commandeur en president was, 2 Nov. 1664 overleden. Op haar grafzerk in de kerk St. Paulo staat:

„Wien Rotterdam het licht, Leyden goê zeden gaf, wiens troudagh hielt Schiedam, leyt hier nu in dit graf".)

Nederlandsch Fabrikaat

No. 6 van 20 Juni. De Nederlandsche industrieele deelneming aan de 12de jaarbeurs te Bandoeng. — Curaçao als afzetgebied voor Nederlandsche producten, door C. K. Kesler. (In een grafische voorstelling verwerkt de schrijver de cijfers over 1929, door ir. Surinagar in het Maartnummer van dit blad gegeven. Er blijkt dan ook duidelijk uit, dat Curaçao maar voor een bedroevend klein deel manufacturen, gemaakte kleeren, schoenen en verduurzaamde levensmiddelen van Nederland betrekt, niet omdat de Nederlandsche onderdanen aldaar aan buitenlandsch fabrikaat de voorkeur geven, maar eenvoudig, omdat Nederlandsche artikelen niet, of niet voldoende te verkrijgen zijn. Er ligt dus daar voor den Nederlandschen handel nog een veld braak!)

De Opbouw

No. 2 van Juni. De zending en de onafhankelijkheidsheidsbeweging, door D. Crommelin. (De hoofdgedachten van een referaat op 14 April voor de predikanten-vergadering te Utrecht. De zending kan niet langer volstaan met de vorming van h e l p e r s van den zendeling, maar moet alle krachten concentreeren op het scholen van menschen, die in staat zijn zelfstandig voorgangers van hun volk te worden).

De Rijkseenheid

van 24 Juni no. 39. Maurits de Braziliaan, door H. A. Ritter (slot. Had hem de W. I. C. beter gesteund, dan zou hij van Brazilië een blijvend bezit hebben gemaakt. Een der oude bruggen van Pernambuco, door Johan Maurits gebouwd, is thans vernieuwd en gedoopt: „Ponte Mauritio de Nassau". Voor cultures en handel, kunst en wetenschap heeft deze gouverneur zijn taak meesterlijk vervuld).

Spoor- en Tramwegen

No. 13 van 23 Juni. Werkwijze voor het plaatsen van liggerbruggen van 20 meter wijdte op hooge pijlers of landhoofden gevolgd bij den aanleg van den spoorweg van Garoet naar Tjikadjang, door ir. J. W. J. Beek. — De staatspoorwegen in Suriname (de redactie beklaagt zich erover, dat zij herhaaldelijk verzoek om inlichtingen om gegevens over dezen tak van dienst heeft gevraagd — zie S. en T. van 19 April 1930 blz. 207 — en volstaat ten slotte met gegevens ontleend aan het verslag van bestuur en staat over 1929. Mogen wij de redactie opmerkzaam maken, dat de naam van staatsspoorwegen niet juist is, maar Koloniale Spoorwegen moet zijn, al is die wel al te wijdsch. Wij herinneren ons, hoe men in den beginne sprak van „tram". Aan wien die inlichtingen gevraagd zijn weten wij niet, maar het getuigt niet van veel welwillendheid om een belangrijk blad als dit eenvoudig te negeren).

ZENDINGS- EN MISSIEBLADEN

Koloniaal Missie Tijdschrift. Afl. VI. 15 Juni. De missie in Curacao gedurende het jaar 1930. — De Embaloeh-Dajak, door pastoor Huibers. — De Missie onder de Kaja-Kaja's. Apathie voor de beschaving.

Kruis Triomf. Juli nummer. De Java-missie in 1930.

Het Zendingsblad van de Gereformeerde Kerken in Nederland. Juni. De leden van de eerste Generale Synode van Javaansche kerken op Midden-Java. — Jaarverslag van het zendingsleven over 1930. West-Soemba. Post Karoeni II. — Het zendingswerk in Djokja in 1930. — Statistiek der zending van de ger. kerken. Hoofddienst 1930.

Zendingstijdschrift De Opwekker. Mei. In Memoriam. Mevrouw N. Groot—Boot (op 10 April in Midden-Java overleden), door A. Pos. — De nieuwe kerkorde voor de Christengemeenten in Oost-Java, door v. H. — „Zaaiing en Oogst" op Java, door dr. H. A. van Andel.

BOEKENSCHOUW.

Inleiding tot de studie van het Adatrecht van N.I., door mr. J. Visser. Van Dorp en Co., f 0.20.

Post-, telegraaf- en telefoongids voor N.I., 34ste Jrg. Landsdrukkerij Weltevreden en M. Nijhoff. f 1.

Het kookboek voor Hollandsche, Chineesche en inlandsche gerechten, door mej. W. C. Klyner. 4de druk. Kolff en Co. Soerabaja. f 3.25.

Tropenhygiëne. Populaire voordrachten, door P. C. Flu, 3de verb. en verm. druk. Kolff en Co. f 7.50 (f 9.—).

Het vonnis in de P. N. I.-zaak, door mr. J. M. J. Schepper, De Unie, Batavia, Centrum. Uitg. v.d. vereeniging tot bevordering van de maatschappelijke en staatkundige ontwikkeling van N.I.

De vestiging eener Katoenindustrie in Ned.-Indië, door dr. J. Wisselink, Nijgh en v. Ditmar, Rotterdam, f 0.90.

Wetenschappelijke mededeelingen van den dienst van den Mijnbouw in N.-I., no. 17. Kolff Batavia en M. Nyhoff, f 2.—. Bevattende de volgende bijdragen: Mixosauridae von Timor, door F. Broili. — Die ersten alttertiären Sägetier-Reste aus den Sunda — Inseln, door E. Stromer — Protosplotus Beauforti n. g. n. sp., ein Schlangenhalsvogel aus dem Tertiär von W.-Sumatra, door K. Lambrecht. — Ostrakoden van N. O. Borneo, door D. J. Doeglas.

Suriname

Van wel ingelichte zijde vernemen wij, dat de grensafbakening tusschen Britsch-Guiana en Brazilië wordt voortgezet. Dit naar aanleiding van onze opmerking in het vorige nummer. De afbakening Suriname—Brazilië is uitgesteld. Daar de eerstgenoemde afbakening eenige jaren zal duren zal men niet spoedig de basis van den driehoek New River—Koetari—Koeroeni bereiken. Het is te hopen dat ons grensgeschil met Britsch Guiana vóór dien beslist is, opdat men wete of wij dan wel Britsch-Guiana te zamen met Brazilië die basis moet afbakenen.

Nu de begrootingen van Buitenlandsche Zaken en van Suriname achter den rug zijn, is het niet waarschijnlijk, dat wij van Regeeringswege iets zullen vernemen omtrent den stand van genoemd geschil vóór de volgende begrootingen aan de orde zijn, tenzij de Staten-Generaal daarnaar vragen. De ervaring heeft geleerd, dat geheimzinnigheid in deze aangelegenheid voor onze rechten zeer schadelijk is.

***

In *„De West"* van 29 Mei een hoofdartikel onder het hoofd *„Gevaarlijk optimisme"*:

„Wanneer men de gewisselde begrootingsstukken leest en de jongste openingsrede van den Gouverneur, dan komt men tot de slotsom, dat het met de crisis die thans de geheele wereld teistert, in Suriname niet zoo erg gesteld is.

Wij achten het een gevaar, dat men den toestand gunstiger inziet dan hij is....

Wij weten niet waarop het mindere pessimisme van den Gouverneur ten aanzien van 1932 steunt. Wij weten alleen, dat op dit oogenblik de toestand uiterst critiek is en dat moeilijk te zeggen valt, hoelang dit zal aanhouden.

Reeds in 1930 heeft de crisis zich scherp ingezet in Suriname. Dank zij echter bijzondere omstandigheden zijn de gevolgen daarvan tot zekere hoogte geneutraliseerd. Die bijzondere omstandigheden zijn: recordproducties van suiker, koffie en bauxiet, en toenemende houtuitvoer.

In 1931 ontbreken die bijzondere omstandigheden en laat daarom de crisis zich in al haar zwaarte gevoelen. De oogst van koffie zal slecht zijn. De bauxietproductie wordt met een kwart verminderd. Een der grootste houtondernemingen heeft tijdelijk den aankap stopgezet, omdat men veel voorraad heeft en weinig vraag.. De invoerrechten dalen snel. (De opbrengst was de eerste vier maanden zestig duizend gulden minder dan in hetzelfde tijdvak verleden jaar.) In de cijfers der postspaarbank komt thans de nood der tijden scherp tot uiting. De handelsomzetten zijn schrikbarend verminderd. De bevolking is gedwongen zich zelfs het noodzakelijkste te onthouden, zoodat in alle zaken een ongekende slapte heerscht.

Daar komt nog bij, dat de Chineezen, in verband met den lagen koers van het Chineesch zilvergeld, hun remises naar China zoo hoog mogelijk maken. Licht overschatten sommigen daarbij hun krachten en blijkt het later, dat zij hun verplichtingen hier niet kunnen nakomen.

Ook Curaçao, tot dusverre een bron van inkomsten, laat ons thans in den steek. Vele van de jongelieden die tot kort geleden hun familie hier ondersteunden door geldzendingen, keeren nu met ontslag terug in de kolonie en verhoogen de werkloosheid.

De toestand der boschbedrijven is eveneens bekend. Met goud blijft het sukkelen en om het balatabedrijf op de been te houden, zal het concessierecht blijvend worden verlaagd tot 1.5 cent per hectare. Ook na die tegemoetkoming blijft het gevaar bestaan, dat een der grootste ondernemingen wellicht zal liquideeren, omdat zij geen toekomst ziet voor deze industrie.

De Gouverneur erkent, dat door de crisis vooral getroffen worden bedrijven, die voor de wereldmarkt werken, met name suiker en koffie. De kleinlandbouw wordt veel minder getroffen, schrijft hij, omdat deze veel minder aangewezen is op afzet buitenlands. Als hierin werkelijk in de huidige crisis de „kracht" schuilt van het kleine landbouwbedrijf, dan is daarmede tevens de zwakke plek aangegeven voor de toekomst. Zonder afzet naar buiten, is immers de grens van dit bedrijf bereikt? Het is zelfs de vraag, of het verantwoord is, nieuwe producenten voor het kleinbedrijf aan te voeren zoolang geen zekerheid bestaat voor afzet naar buiten....."

„De West" besluit het artikel aldus: „Wij beschouwen den toestand als uitermate critiek en meenen, dat ook hier de schrikbarende toeneming der werkloosheid op den duur bijzondere maatregelen van Overheidswege zal eischen".

Het Aneta-telegram van 18 Juni, uit de N. R. Ct. overgenomen in ons vorig nummer, bewijst dat dit juist gezien was.

***

In hetzelfde nummer van *„De West"* lezen wij dat er een telegrafische instructie is ontvangen om tot liquidatie der suikerplantage Rust en Werk over te gaan. Men vermoedt dat de liquidatie ongeveer een jaar zal duren.

***

Eenigen tijd geleden maakten wij melding van de proeven ter verbetering van de Liberiakoffie door dr. Fernandes in Suriname genomen, welke proeven werden bijgewoond door den heer De Gruyter, die een gunstig oordeel uitsprak over de nieuwe bereidingswijze.

Wij lezen nu in *„De Maasbode"* van 22 Juni, dat de Ondernemersraad voor Suriname den heer De

Gruyter heeft verzocht belanghebbenden in de gelegenheid te stellen door een bezoek aan Den Bosch met zijn bevindingen nader kennis te maken, waaraan de heer De Gruyter gaarne voldeed. Een groot aantal belangstellenden en belanghebbenden was aanwezig.

„Nadat de heer De Gruyter een welkomstwoord gesproken had en hierbij memoreerde, dat hij als goed Nederlander het als zijn plicht achtte, alles te doen om de belangen van de Nederlandsche Koloniën te bevorderen, nam de voorzitter van den Ondernemersraad, oud-minister prof. Treub, het woord, waarbij hij uit naam van alle aanwezigen, dank bracht voor de vele moeite, welke de heer De Gruyter zich had gegeven om voor de belangen van Suriname op te komen en waarmede alle aanwezigen instemden.

Daarop werden in de proeflokalen van de fa. De Gruyter verschillende proeven genomen en bleek er inderdaad een groote verbetering in den smaak der Surinaamsche koffie te constateeren.

Aan het bezoek werd nog een rondgang door de fabrieken der firma De Gruyter verbonden".

Wie meer van deze interessante bijeenkomst wil weten, leze het verslag van prof. Sleeswijk in *„De Telegraaf"* van 21 Juni, 2e blad, waarvan wij het slot laten volgen:

.....„En wat de belangstelling van een firma als De Gruyter beteekent, is duidelijk, wanneer men weet, dat haar fabriek jaarlijks een hoeveelheid koffie verwerkt, die ongeveer drie maal zoo groot is als de geheele Surinaamsche oogst."

Curaçao

Onze afdeeling.

Op 4 Juni l.l. heeft onze afdeeling „Curaçao", met 266 leden de groote afdeeling van „Oost en West", zooals de voorzitter, dr. Polvliet, meedeelde, een ledenvergadering gehouden in den daktuin van het gebouw „Groot Nederland" aldaar. Van de mededeelingen in het verslag van den secretaris verdient vermelding de samenstelling van een vlugschrift om meer bekendheid aan Curaçao te geven. De bedoeling is dit geschrift kosteloos uit te reiken aan personen, die naar Curaçao vertrekken. Ook ligt het in de bedoeling zulke nieuwelingen bij aankomst behulpzaam te zijn. De voorzitter deelde mee, dat men o.a. door Sabaansch handwerk in Boeatan verkrijgbaar te stellen, belangstelling voor de bovenwindsche eilanden wil wekken.

Voor de rede van Mr. Van Dijk over „Eenige vluchtige indrukken van Nederlandsch-Indië ontleenen wij het volgende aan het verslag in de *Amigoe:*

De heer Van Dijk ving aan met enkele algemeene opmerkingen, n.l. de verontschuldiging, dat hij reeds vier jaren uit Indië weg is, en misschien daarom in sommige indrukken wat verouderd is, daar Indië veranderd met den dag.

Verder besprak spr. het begrip Nederlandsch-Indië, waaraan beantwoordt een rijk over een breedte van meer dan de halve afstand Nederland-Curaçao, wat dus wel zeer uiteenloopend is.

Daarna behandelde spr. het rijk in Indië, aardrijkskundig en geschiedkundig, sprak over het bestuur, de bevolking, rechtspraak, landbouw, nijverheid, leger en vloot, en sloot met een reisje door den archipel, dat wegens het vergevorderde uur grootendeels per vliegmachine werd afgelegd.

Zeer belangwekkend vertelde de heer Van Dijk over de opiumregie, de Mekkagangers, over Indië's oudheidkunde en godsdienst, waarbij we voelden, dat voor ons stond een goed kenner van Indië, met een warm hart voor dat gebiedsdeel, die zeker bij zijn hoorders de liefde en belangstelling vermeerderd heeft voor dat grootste deel van Nederland aan de andere zijde van onzen aardbol. Niet minder ook heeft de spr. zeker de sympathie opgewekt voor wat het Nederlandsche Bestuur daar gedaan heeft en nog doet, al zijn hier en daar wel fouten gemaakt, onvermijdelijk bij alle menschenwerk.

De voorzitter vertolkte den dank der vergadering, die ook door den gouverneur en mevrouw Van Slobbe werd bijgewoond, welke dank ook uitging naar Ido's strijkje, dat den avond opgeluisterd had.

A. N. V.

Hoe sterk het vereenigingsleven op Curaçao bloeit, blijkt wel hieruit, dat ook het A. N. V. een door 200 bezoekers bijgewoonde vergadering heeft gehouden. De heer Van Agtmaal, redacteur van het *Algemeen Handelsblad*, hield een voordracht over Hollandsch stedenschoon, kleederdrachten, gewoonten en gebruiken.

Surinamers naar Curaçao.

De *Amigoe* ontleent aan het Verslag over den economischen toestand in Suriname het volgende:

„De emigratie naar Curaçao bereikte in 1929 haar toppunt, toen uit Suriname 536 personen derwaarts vertrokken. Het afgeloopen jaar bracht de kentering. De emigratie verminderde tot 313 personen, te weten 207 mannen, 82 vrouwen en 24 kinderen.

De cijfers over de laatste zes jaren worden daardoor:

1930	313
1929	536
1928	429
1927	325
1926	184
1925	154
Totaal in zes jaren	1941

In 1930 en de eerste maanden van 1931 slonk de emigratie voortdurend.

Het afgeloopen jaar keerden in Suriname terug uit Curaçao 133 personen, te weten 95 mannen, 24 vrouwen en 14 kinderen.

In het eerste kwartaal 1931 keerden terug 60 mannen, 16 vrouwen en 9 kinderen, totaal 85."

Geschiedkundige Sprokkelingen.

„De Gezelligheid".

7 Juni l.l. heeft deze wereldberoemde sociëteit haar 60-jarig bestaan gevierd. *El Boletin Comercial* van 5 Juni 1931 geeft eenige herinneringsdocumenten.

Vooreerst de oproeping tot deelneming:

ALGEMEENE VERGADERING
VAN DE
DEELNEMERS IN DE TE CURAÇAO
OPTERIGTEN SOCIETEIT

tot gezellig verkeer en tot nut en vermaak op Woensdag den twaalfden April aanstaande, des avonds ten half acht ure ten huize van de Heeren P. H. Maal & Co. (Aspinwall Hotel) ten einde over de bedoelde oprigting te beraadslagen en verder zoodanige maatregelen te nemen als bij gemeenschappelijk overleg zullen worden bepaald.

De Heeren deelnemers worden verzocht door ijverige opkomst te toonen dat het hun ernst is om tot de oprigting van bedoelde Societeit mede te werken.

Curaçao den 11 April 1871.

Willem Sassen Jr. G. A. L. Ferguson. D. M. Rammelman Elsevier. D. A. Cooimans de Ruiter. J. H. Schotborgh. J. W. Heldewier Vignon. G. J. Simons. A. M. Chumaceiro. C. E. Monsanto Jr. My. C. Henriquez. Genereux J. R. de Lima. J. P. E. Gorsira. M. Daal. Leon V. Leyba. Wm. Chapman Jr. H. Evertsz. Ch. Leon. Jules Blasini. E. S. L. Maduro. J. P. Führing. D. R. Capriles. E. J. Henriquez. J. P. E. Gaërste. Felix Vidal. Wm. H. Faxon. P. C. Gorsira. J. G. Statius Muller. L. M. Diaz. C. A. Diaz. H. M. Penso. J. Bueno de Mesquita, enz.

15 Juni 1871 werd het huis van den heer C. Sprock Cz. naast het Noord-Amerikaansche consulaat, voor dit doel ingericht, opengesteld. *De Onpartijdige* schreef over deze plechtigheid:

„Dat er op Curaçao behoefte bestond aan eene vereeniging tot gezellig verkeer, wie zal het ontkennen? Dat de oprigting eener dusdanige vereeniging dan ook lof verdient, wie zal het niet toestemmen?

L.l. Donderdagavond werd de Societeit „De Gezelligheid" geopend. Eene zeer talrijke opkomst gaf het bewijs van de belangstelling der Leden, die allen zoowel als geïntroduceerden bijzonder voldaan waren over de nette en goede inrichting der gunstig gelegen Societeit. De feestelijkheid werd opgeluisterd door het uitvoeren van eenige muziekstukken door het korps muzikanten, op het plein voor de Societeit geschaard. Tot laat bleef men bijeen.

Menig hartelijk woord werd gesproken, menige borst geuit. *Wij hopen voor de eer van Curaçao, dat de profecie van enkele pessimisten, dat op Curaçao niets van langen duur is, niet bewaarheid zal worden.*

Uit den Verren Vreemde

De Burma-troebelen.

Burma, dat in den laatsten tijd vaak genoemd wordt, behoort administratief tot Britsch-Indië, maar het heeft zich daarmede nooit één gevoeld. Aardrijkskundig is het te rekenen tot het nevenliggend groote schiereiland, welks bevolking ook een gansch ander karakter draagt dan die van Indië. Burma wenscht den band met Indië ook niet. Het was ook vertegenwoordigd ter Rondetafel-conferentie te Londen, maar daar hebben zijn woordvoerders zich niet genegen getoond om deel uit te maken van de federatie, die men als een desideratum voor Indië besprak. Het vroeg een eigen zelfstandig bestaan, b.v. als een afzonderlijk dominion. En deze afscheiding is een der punten geweest waarover men het algemeen gemakkelijk eens is geworden. Burma kan hierop dus, in een niet te vèr verwijderd verschiet, rekenen.

Hierin ligt de aanleiding dan ook niet van de anti-Indische stemming, die een deel van het land momenteel in beroering houdt. Maar een groot aantal Britsch-

Indiërs steekt de Golf van Bengalen over om in Neder-Burma werk te zoeken. In verschillende bedrijven zijn zij als arbeidskrachten zeer gezocht. Zij munten verre boven de bevolking van het land zelf uit door ijver en bekwaamheid en stellen zich met een laag loon tevreden. Vooral in Rangoen zijn zij, als havenwerkers, met duizenden werkzaam, in die stad bevolken zij geheele wijken. Wij hebben vroeger hier al eens een uiteenzetting gegeven van die daar heerschende tegenstellingen. Nu heeft de wereldcrisis ook Burma niet gespaard, hierdoor zijn de tegenstellingen scherper en harder geworden. De inheemschen gingen tot demonstratieve uitingen van haar haat tegen de vreemdelingen over. Eerst in Rangoen. In het optreden van de politie werd een bevoorrechting van de Indiërs gezien. Het molesteeren, dat natuurlijk verweer en verzet uitlokte, beperkte zich niet meer tot de arbeiders zelf. Het richtte zich ook tegen hun bezittingen, gezinnen, wijken. Het aantal arrestaties werd al grooter en grooter. De rechtbanken konden de gevallen niet vlot afdoen. De gevangenissen werden vol. Uit de vonnissen werd door de raddraaiers stof geput tot nieuwe opruiïng, de vonnissen, doodstraf, gevangenisstraf, werden tot gruwelen gemaakt. Bij het ontslaan van vervolging of het onschuldig verklaren werd dit uitgespeeld tegen de politie, die onschuldigen van hun vrijheid beroofd heeft!

Volgens velen is te lang gewacht met het inroepen van militaire versterking en wordt het hieraan toegeschreven, dat het terrein van de opstandige beweging zich al maar verder heeft kunnen uitbreiden. De rebellen trokken het land in, waar de uit Indië afkomstigen nergens meer veilig waren voor hun wandaden. In enkele streken oefenden zij een waar terrorisme uit. De Britsch-Indiërs vluchtten naar de plaatsen, waar zij zich onder politie-beveiliging wisten. Vrouwen en kinderen vulden de booten naar Madras en Calcutta.

Toen eindelijk militairen optraden, was de driestheid van de verzetslieden zoo groot geworden, bleek de organisatie en bewapening van zoodanige beteekenis, dat men tegenover een niet gemakkelijk te bedwingen guerrilla stond. Waar het optreden van de troepen hun belette vasten voet te houden, trokken de rebellen het bergland en de wildernis in, waar zij moeilijk te achterhalen waren. De overheid heeft ter algemeene kennis gebracht, dat alle uitgewekenen, die zich zelf komen melden, op vrije voeten zullen blijven, mits zij geen leiders van den opstand zijn geweest, en vreedzaam in hun dorpen willen blijven wonen. Schier elke dag brengt berichten van veroordeelingen en terechtstellingen, maar ook van bloedige gevechten.

't Is wel niet noodig, hierbij te vermelden, dat de communisten een rol spelen, en evenmin, dat de hand van Moskou in het spel wordt gezien.

De te bestrijden elementen moeten onderscheiden worden in degenen, die om de eene of andere reden tegen de Britsch-Indiërs optreden, en in die welke als dacoits, als roovers hun slag wenschen te slaan, zonder andere bedoeling dan te plunderen. Maar 't is niet altijd gemakkelijk deze uit elkander te houden.

De Europeanen zouden eigenlijk onpartijdig tegenover het geschil tusschen de Indiërs en de Burmanen kunnen staan, maar zij waardeeren de eersten als betere werkers. De rebellen weten dit en staan daarom niet vriendelijk tegenover hen. Hiervan maken de dacoits gebruik om hun roofzucht ook tot de bezittingen der planters in het binnenland uit te strekken.

Teekenend voor den toestand is ook dat de Britsche bestuursautoriteiten en de directies der spoorwegmaatschappijen overeen gekomen zijn alle personentreinen door gewapende pantserwagens te laten begeleiden.

Men maakt er de regeering een grief van dat zij lang

heeft gewacht met het zenden van een sterke militaire macht. Hiertegen wordt echter aangevoerd, dat de regeering er rekening mede heeft te houden, dat de uit Britsch-Indië te zenden troepen meerendeels uit Indiërs, als soldaten, zijn samengesteld. Hierin zou een nieuwe aanleiding kunnen liggen om de vijandelijke verhouding tusschen de volken te verscherpen. De toestanden zijn echter zoo geworden, dat langer uitstel niet meer denkbaar was. Het terrein der onveiligheid breidde zich uit. Een brigade is van Secunderabad naar Burma gezonden, zij bestaat uit het 2de Manchester regiment, 3 bataljons van het eigenlijke Indische leger, met bijbehoorende wapens en diensten.

Een andere grief was, dat die militaire afdeelingen, welke eerder ter versterking van de politie gezonden waren, en die reeds in 1930 in actie gekomen zijn, te weinig vrijheid van beweging hadden. Toegevoegd aan de civiele ambtenaren, was er in haar optreden geen eenheid en stelsel, en konden de commandanten niet doortastend en imponeerend handelen. Verwacht werd, dat bij aankomst van de voormelde brigade de staat van beleg zou worden afgekondigd voor die deelen, waar de militaire actie noodig is, zoodat daar het militair gezag en het civiel gezag in één hand zullen komen, totdat er weer normale toestanden zullen zijn teruggekeerd.

Jaarverslagen der Afdeelingen.

Jaarverslag van de Afdeeling Rotterdam over 1930.

De werkzaamheden over 1930 van de Vereeniging Oost en West afd. Rotterdam kenmerkten zich door eene groote activiteit door de tijdelijke oprichting van het Zuidelijk Minahassa Comité, waarin de heeren Mr. J. G. Huyser en F. A. Vervloet, de laatste als secretaris zitting namen voor de afdeeling Rotterdam.

Dit Comité beoogde door het verkoopen van loten gelden te verzamelen ten bate van de oprichting van een Centraal Ziekenhuis in de Minahassa.

Naast het uitvoerend Comité werd een Comité van aanbeveling gevormd, waarvan zich verschillende dames beschikbaar stelden tot het verkoopen van loten.

De opbrengst bedroeg 4800,— gulden, waarbij nog komen ca. 1000,— gulden aan ontvangen giften.

Voor hetzelfde doel werd door toedoen van den secretaris toestemming verkregen tot plaatsing van een stand op de Internationale Brandweertentoonstelling op het Nenijtoterrein, waar de loten verkocht werden. De opbrengst was plm. ƒ 400,—, in bovenvermeld bedrag inbegrepen.

In de eerste helft van het Vereenigingsjaar werd den leden van Oost en West door de directie van het Thaliatheater een filmmiddag aangeboden, waarbij de interessante Mahacyclus, bestaande uit filmwerken Nederlandsch-Indië betreffende, werd vertoond.

Op 12 Februari had in den Rotterdamschen Kring voor de leden van dien Kring en Oost en West eene lezing plaats door den heer Dr. A. A. Bake over Tagore en het Indische leven.

In den winter 1930—1931 is op instigatie van den heer Prof. Dr. Z. W. Sneller en mej. A. Kuyper, als voorzitter en secretaresse van het Algemeen Nederlandsch Verbond in samenwerking met de volgende vereenigingen: Koninklijk Nederlandsch Aardrijkskundig Genootschap, Vereeniging Nederlandsch Fabrikaat, Nederlandsche Maatschappij van Nijverheid en Handel, Koninklijke Nederlandsche Vereeniging „Onze Vloot" en Oost en West., eene serie voordrachten gegeven over Nederlandsch Indië. Daarna hadden in het jaar 1930 plaats:

27 October: Th. van Erp: „De Hindoe-Javaansche Beschaving".

3 November: Prof. Dr. G. W. Kernkamp: „De vestiging van het Nederlandsch Gezag in Oost-Indië".

10 November: Prof. G. Gonggrijp: „De Economische Betrekkingen tusschen Nederland en Indië".

17 November: Henri Borel: „Nederlandsch Indië in de Nederlandsche Letterkunde".

24 November: Prof. Dr. W. Vogelsang: „Nederlandsch Indië in de Schilderkunst".

Deze lezingen, gehouden door eminente sprekers, hadden groot succes, hulde aan het Bestuur van het Algemeen Nederlandsch Verbond, dat den stoot tot den cursus gaf.

Bovendien mocht het Bestuur van Oost en West voor verschillende lezingen, door het Kon. Ned. Aardrijkskundig Genootschap gehouden, eenige kaarten ontvangen, die onder de leden verdeeld werden.

In eene stad als Rotterdam, die op allerlei gebied veel geeft en waar bovendien menigeen na een drukken werkdag er tegen opziet 's avonds weer uit te gaan, is het moeilijk belangstelling te wekken voor lezingen of voordrachten.

Bedroevend is het geringe aantal leden, dat van de gelegenheid, door het Bestuur aangeboden om een interessant onderwerp te hooren bespreken, gebruik maakt. De aangewezen weg is dan ook om in overleg met andere Vereenigingen sprekers uit te noodigen. Bovendien ware een beetje meer belangstelling van de zijde der leden zeer gewenscht.

De portefeuille bleef ook dit jaar circuleeren, eenige leden vielen af, anderen meldden zich aan.

Op 31 December telde de afdeeling 85 leden en donateurs en zes begunstigers.

Het financieel verslag sluit met een batig saldo van ƒ 301.94,—.

Hoewel niet behoorend tot het Verslagjaar 1930, kan het bestuur niet nalaten melding te maken van het feit, dat mr. J. G. Huyser wegens vertrek uit de stad bedankt heeft als voorzitter van de afdeeling. Gedurende ruim 8 jaar heeft hij die functie bekleed; aan zijn initiatief is de oprichting van de portefeuille te danken, eveneens de tentoonstellingen van Indisch brons en koperwerk. Wij danken Mr. Huyser voor alles wat hij in het belang der Afdeeling Rotterdam heeft gedaan.

F. A. VERVLOET, Secretaris.

Jaarverslag van de Afdeeling Utrecht.

Nog steeds blijft de stijging in ons ledenaantal al is 't ook zeer langzaam, aanhouden, zoodat we 1930 sloten met 150 leden en 26 begunstigers.

De samenstelling van het bestuur bleef ongewijzigd.

Prof. L. v. Vuuren, voorzitter; mevr. dr. Rutten—Pekelharing, vice-voorzitster (non-actief); de heer H. Somermeijer, penningmeester; mevr. L. P. van der Wijk—Van de Maar, secretaresse, de heer P. Ch. Boland; de heer J. J. Mac-Kenzie.

Mevrouw dr. Rutten—Pekelharing heeft gemeend, heer functie 1 Jan. 1931 te moeten neerleggen. Haar werkkracht en groote belangstelling voor de Vereeniging blijven bij ons in dankbare herinnering.

Bestuursvergaderingen werden gehouden op 6 Februari, 18 April, 16 Juni, 20 October en 22 December.

Het in 1929 gevormde Minahassa-Comité, dat tot doel had gelden te verzamelen voor een t.b.c.-hoshpitaal in de Minahassa, is helaas niet in staat geweest het benoodigde kapitaal bijeen te brengen, Waarom in 1930 besloten werd een loterij te houden tot dat doel. Een uitvoerige correspondentie tusschen het hoofdbestuur en den voorzitter onzer afdeeling over de deelname aan deze loterij van de Utrechtsche afdeeling berust in ons archief. Aanvankelijk hadden de pogingen tot plaatsing van de loten weinig succes, maar gelukkig zijn er teekenen, die ons de toekomst wat hoopvoller doen inzien (opvoering Empiror Jones 17 Febr. '31).

Evenals vorige jaren hebben we ook in 1930 samenwerking gezocht en gevonden bij andere vereenigingen tot het houden van lezingen en filmvertooningen, en meenen wij er in geslaagd te zijn onzen leden meer dan ons anders ,gezien de kasmiddelen, mogelijk geweest zou zijn te bieden ter vermeerdering van hun kennis en belangstelling voor onze overzeesche gewesten.

Dr. L. J. van Holk sprak 13 Februari over: „Indrukken van mijn Indische reis".

27 Februari werd de „Bandoeng-film" door den heer S. A. Reitsma vertoond en toegelicht.

22 Mei behandelde prof. dr. J. Rahder het onderwerp: „Musea, tempels en bibliotheken in Japan".

22 October en 1 December vertoonde de heer H. F. Tillema ons het 1e en 2e gedeelte van zijn prachtige Borneofilm, de groote opkomst van onze leden op deze beide avonden zijn zeker een bewijs van de groote belangstelling, die er voor het werk van den heer Tillema in ons land bestaat.

Tenslotte dient vermeld, de vertooning van de Balifilm „de Kris", opgenomen door den heer Roosevelt, een buitengewoon filmwerk, dat ons het merkwaardige eiland in al zijn schoonheid toont en ons tegelijkertijd een kijkje geeft op de zeden en gebruiken van zijn bewoners. Wij kunnen het alleen maar betreuren, dat alleen Amsterdam, Den Haag en Utrecht het voorrecht van een vertooning te beurt viel.

Wij meenen dan ook dat we dit jaarverslag

niet beter kunnen besluiten, dan met de hoop uit te spreken, dat ons ook in het volgend vereenigingsjaar zulk prachtig materiaal moge worden aangeboden een beter propaganda-middel voor ons streven, meerdere kennis te verspreiden over onze overzeesche gewesten, laat zich moeilijk vinden.

L. P. v. d. WIJK—v. d. Maar.
De Secretaresse,

Berichten der Afdeelingen

Afdeeling 's Gravenhage.

Eerste excursie naar de Internationale Koloniale Tentoonstelling te Parijs, uitgaande van de Afd. 's Gravenhage der Vereeniging „Oost en West".

Onder leiding van den Secretaris dezer Afdeeling, den heer J. C. Baudoin, ving deze excursie, waarnaar reeds zoolang reikhalzend werd uitgezien, op den 18en dezer aan; verzamelpunt vestibule Hollandsche Spoorstation. Reeds vóór het vastgestelde uur waren de 30 dames- en heeren-deelnemers aanwezig, verzameld om den leider, die met een Hollandsch driekleurtje in de hand met de letters „O. & W." op de witte baan (komiekelingen verkozen de verbinding & niet te zien) het gezelschap had aangetrokken. Was het om het vooruitzicht van een week zonder zorgen en van louter genoegens of door de omstandigheid dat voor het overgroote gedeelte oud-Indischgasten en allen van gelijken stand waren samengekomen, dat de stemming er dadelijk in was? Het is niet uit te maken, doch het feit bestond.

Naar de bagage behoefde niet te worden omgezien; daarvoor zorgde de leiding, en zoo was men spoedig in den wagon met gereserveerde coupé's geïnstalleerd. De trein vertrok ten 16.21 ure stipt op tijd, kennismakingen werden aangeknoopt en Indische herinneringen opgediept. Middagmaal ten 20 ure in de restauratiewagen na noodzakelijke douaneformaliteiten bij de Fransche grens. Aankomst Parijs ten 23.40 ure, waar de heer Leo Faust het gezelschap aan het Gare du Nord opwachtte. Weder geen zorg voor de bagage; men vond die terug in het tegenover gelegen hotel Terminus Nord.

Wij gevoelden ons nog niet voldoende Parijzenaar om reeds dadelijk met de metropool bij nacht kennis te maken, dus was alles spoedig in diepe rust. Men bleek des morgens echter niet tevreden met behuizing en ontbijt en terecht. De hotelier had zich niet aan de afspraak gehouden, niettegenstaande de heer Baudoin zich vooraf naar Parijs had begeven om alles persoonlijk te regelen. De aangewezen kamers waren op enkele uitzonderingen na meer dan poover van grootte en meubileering en het ontbijt allerminst Hollandsch, zoodat de leider en de heer Leo Faust al ras besloten een beter hotel op te zoeken. Het noodige comfort werd geboden bij hotel Radio, Boulevard de Clichy 64, en een autobus stond dadelijk gereed om ons daarheen over te brengen en verder naar het tentoonstellingsterrein. Tijdverlies tot een minimum beperkt; knap gedaan, leiders!

Wel was het eerst de bedoeling van de metro gebruik te maken, doch met algemeen goedvinden werd de voorkeur gegeven aan een motorbus, voor een gezelschap als het onze veiliger, rustiger en geschikter voor het uitzicht op de stad. Voor de volgende ritten naar en van de tentoonstelling dus hetzelfde vervoermiddel; men offerde daarvoor gaarne ƒ2.50 extra per persoon voor de vier bezoekdagen van het programma. Het Hollandsche ontbijt werd in het hotel gebruikt; de overige maaltijden op het tentoonstellingsterrein of in het Hollandsch Restaurant van Leo Faust, 36 Rue Pigalle — Paris IX, éénmaal te Versailles tijdens het bezoek aldaar. De maaltijden voldeden aan redelijke eischen; bij Leo Faust was ongetwijfeld nog een zekere climax te bespeuren.

Zoo werd successievelijk het programma afgewerkt, uitgestippeld in het Koloniaal Weekblad van 30 April j.l.

Het ligt niet in mijn bedoeling een beschrijving te geven van de tentoonstelling; meer bevoegden hebben reeds eerder verslag uitgebracht. Om begrijpelijke redenen zal ik mij evenmin wagen aan een exposé van de buiten het programma gevonden genoegens in Parijs bij nacht. Leo Faust bleek een perfecte gids, doch men zoeke geen verband met het devies onzer Vereeniging „Oost en West en Nederland, krachtig door het rijksverband"!!!

Welke hemel is niet eens bewolkt? Ik memoreer onze tocht naar Versailles op Zondag, den 21en, toen onze autocar onderweg alle diensten weigerde en op den koop toe werd aangereden, zoodat andere vervoermiddelen moesten worden gerequireerd. Tijdverlies en feitelijk een verloren dag. Maar de vroolijkheid leed er niet onder; dat bleek niet het allerminst tijdens de lunch, die waarlijk goed was.

Een enkele maal hetzelfde euvel met de autobussen voor de avondritten, doch nu was het wachten op de heeren chauffeurs, die in tijden van extra drukte in steden als Parijs geen haast hebben; doch gemist hebben wij er niets mee. Aangenaam was het wel niet, maar de beste stuurlui staan aan wal en sta zelf eens voor de moeilijkheden, die onze mentors te overwinnen hadden. Men zag dit ten slotte ook wel in en spontaan heeft men zijn dankbaarheid getoond door den 22en aan den heer Baudoin een souvenir aan te bieden en zijn echtgenoote, die op denzelfden dag verjaarde, mede te bedenken. Wat dit echtpaar voor onze Vereeniging aan arbeid over heeft, is moeilijk te schatten en ook ditmaal is er voorbereidend werk verricht, waarvoor menig jongere kracht zou zijn teruggedeinsd. In dit verband mag nog speciaal worden gememoreerd, dat de heer Baudoin er ten slotte in geslaagd is om vrijen toegang te verzekeren tot de generale repetitie van de Balineesche dansen. Voor de uitvoering zelve bleek dit niet mogelijk, evenmin voor die van de Cambodja-dansen, maar er is moeite voor gedaan en niet weinig ook.

In een nog tevredener stemming dan bij het vertrek naar Parijs, werd den 25en na de lunch om 13.40 ure de terugreis naar Den Haag aanvaard. Aankomst ten 20.59 ure.

Summa Summarum. Wij hebben van ons uitstapje genoten, heer Baudoin, en de vastgestelde reissom van ƒ100.— is waarlijk niet te hoog geweest. Aan U en Uwe echtgenoote en aan den heer Leo Faust onze hulde!

Den Haag, 27 Juni 1931.

Lid v. d. Ver. „Oost en West".
H. POLAK,

De tweede excursie.

De tweede excursie naar de Intern. Kol. Tentoonstelling te Parijs vertrekt Donderdag a.s., den 2en Juli.

Wat betreft de derde excursie op 16 Juli a.s. zij medegedeeld, dat deze wegens onvoldoend aantal deelnemers (waarschijnlijk wegens het mid-zomerseizoen) niet zal doorgaan. Wij hopen, dat degenen, die zich voor deze excursie hebben opgegeven, niet aan tijd gebonden zijn en waarschijnlijk bereid zich bij volgende nog nader uit te schrijven excursies aan te sluiten.

Opgaven tot deelname voor die excursies kunnen reeds voorloopig ingezonden worden bij den Secretaris van de Afdeeling Den Haag, den heer J. C. BAUDOIN, Jacob Hopstraat 12.

DE SECRETARIS.

Afdeeling Amsterdam.

Van af Vrijdag 26 Juni draaien in de Corso-Cinema, Kalverstraat 122 te Amsterdam de zeer belangrijke films „Mahakoeasa", onder de Toradja's en Papoea's in Nederlandsch-Indië, opgenomen door den heer J. A. Ochse, van de Nederl.-Ind. Film Mij. en „Maja de Bij" (Die Biene Maja) een film welke met groot succes door den Nederlandsch-Indischen Kunstkring voor hare leden vertoond is geworden.

Leden van onze Vereeniging hebben op vertoon van kaart toegang voor de avondvoorstellingen (behoudens Zaterdag en Zondag) tegen de volgende gereduceerde prijzen: Loge ƒ1.—, Faut.-Balc. ƒ0.70, Fauteuils ƒ0.80, Stalles ƒ0.75, Parquet ƒ0.50, Parterre ƒ0.40.

Van af Donderdag 25 Juni zijn de plaatsen aan de Kassa op vertoon van de kaart verkrijgbaar en kunnen gratis besproken worden.

Secr. Ver. „Oost en West",
Afd. Amsterdam.
L. D. PETIT.

Mededeelingen

VAN HET HOOFDBESTUUR.

Aan de leden der afdeeling Den Haag van „Oost en West".

In het belang der administratie en ter vermijding van omslachtigheid wordt men beleefd verzocht de jaarlijks verschuldigde contributie rechtstreeks te voldoen aan den Secr.-Penningmeester der afdeeling Den Haag, den heer J. C. Baudoin, Jac. Hopstraat 12, Den Haag, giro no. 135120 — en dus niet aan het Algemeen Secretariaat.

Nederl. Vereeniging te Parijs.

Aan Nederlanders, die de Koloniale Tentoonstelling te Parijs bezoeken, wordt de gelegenheid geboden door bemiddeling van den Secretaris-generaal der Ontvangst Commissie mr. H. H. M. Voorbeytel 39 Rue de Clichy te Parijs een kaart te bekomen, die hun tegen betaling van Frs. 50,— recht geeft de Hollandsche Club, Cercle de Iéna, 10 Avenue de Iéna te bezoeken, daar personen te ontvangen, er hunne correspondentie te voeren, de couranten te lezen, hunne maaltijden te gebruiken, enz.

Deze kaarten zijn geldig voor veertien dagen en kunnen tegen betaling van het zelfde bedrag nog een maal voor veertien dagen worden verlengd.

VAN DE REDACTIE.

K. N. I. L. M. in Mei 1931.

Het lijnvervoer toonde een goede vooruitgang tegenover April, waarbij vooral de toename in het aantal passagiers van Batavia naar Bandoeng in het oog valt. Vervoerd werden 1209 passagiers tegenover 1075 in April.

Na het groote succes, dat verkregen werd met de vluchten te Medan voor Inheemschen, tegen gereduceerd tarief, werd besloten deze gelegenheid ook een keer open te stellen in Bandoeng en Soerabaya. 1077 passagiers (April 488) ontvingen de luchtdoop onder Fokkers vleugels.

De versnelde mailboot dienstregeling Holland—Indië inspireert blijkbaar de passagiers om niet alleen Batavia, maar ook hun eindbestemming sneller te bereiken. Het M. S. Baloeran bracht zooveel gegadigden voor een luchtreis naar Soerabaya aan, dat een extra vliegtuig geheel volgeboekt rechtstreeks van Batavia naar de Krokodillenstad werd gezonden.

Z. E. de Gouverneur-Generaal maakte voor het afscheidsbezoek aan Oost-Java weder van het K. N. I. L. M.-vliegtuig van Batavia naar Soerabaya gebruik.

Het vrachtvervoer vermeerderde van 6451 in April tot 8534 K.G. in Mei, welke toename verkregen is door het couranten vervoer Batavia—Bandoeng.

Aan luchtpost werd vervoerd 1518 K.G. of ruim 106.000 brieven.

Het vervoer van post, welke vanuit Nederland met de mailschepen tot Medan en vandaar in één dag per vliegtuig naar Zuid-Sumatra en Java wordt doorvervoerd, vertoont eveneens een stijgende lijn.

Op 12 Mei startte de PK—AFC, welke voor dezen tocht herdoopt was in „Abel Tasman", naar Australië (Melbourne); de vlucht geschiedde op initiatief en onder commando van kapt. Pattist. Na een zeer voorspoedige reis keerde het vliegtuig op 27 Mei te Batavia terug. Door aansluiting te geven op de K.L.M.-toestellen Amsterdam—Batavia v.v. werd zoodoende de eerste Nederlandsche mailverbinding Amsterdam—Melbourne tot stand gebracht.

Het nieuwe vliegtuig, type F XII, plaats biedend aan 16 personen, werd op 2 Mei in dienst gesteld. Een tweede vliegtuig van hetzelfde type wordt eind Juni in Batavia verwacht.

Zandbergen.

Op 24 Juni had te Amersfoort de jaarlijksche Alg. Ledenvergadering plaats van de Maatschappij „Zandbergen" onder presidium van den vice-voorzitter, den heer A. J. Mendes da Costa.

In de vacature als bestuurslid, ontstaan door het overlijden van mej. A. de Ruyter te Breda en in de beide andere open plaatsen werd voorzien door de benoeming van mevr. dr. H. Feriz—Wilde te Amsterdam, mevr. A. P. J. den Tex—Dikkers te Baarn en mr. C. L. Wieringa te Utrecht.

Het verslag van den secretaris bracht sterk naar voren het feit, dat een zoo groot aantal kinderen in den loop van het jaar moest worden afgewezen. Voor 130 kinderen werd hulp gevraagd en slechts 28 konden worden opgenomen. Dit komt ten deele door gebrek aan ruimte in de tehuizen, die in de laatste jaren in een dringende behoefte voorzien, doordat meer en meer kinderen worden opgenomen, die niet in gezinnen kunnen worden geplaatst (oudere kinderen, moeilijke kinderen, kinderen van gescheiden ouders, observatie-kinderen enz.).

Het bestuur heeft dan ook besloten, om een vierde tehuis te stichten, zoodra eerst de benoodigde gelden daarvoor bijeen zouden zijn gebracht.

Het totaal aantal kinderen verminderde, deels door gebrek aan plaatsruimte, deels doordat de z.g. staatsweezen, die sedert 1875 steeds aan de zorgen van „Zandbergen" werden toevertrouwd, nagenoeg geheel wegbleven, van 312 tot 296.

Oprechte hulde werd gebracht aan den heer en mevr. Mulock Houwer, die gedurende vier jaar de leiding van een der tehuizen hebben gehad en die, bij het aanvaarden van een andere positie door eerstgenoemde, zijn vertrokken. Zij hebben in dat tehuis een gedeeltelijk zelfbestuur ingevoerd en daardoor de mogelijkheid geschapen, om moeilijke kinderen en kinderen, die in observatie worden ge-

geven, in betrekkelijke vrijheid op te voeden en te leiden.

Uitvoerig is uiteengezet, waarom bij „Zandbergen" aan pupillen, die de school niet mogen of niet meer kunnen bezoeken en die toch noodig onderwijs moeten hebben, z.g. „aanvullend onderwijs" wordt gegeven, dat zeer goede resultaten heeft. Voor zoover bekend, is „Zandbergen" de eenige instelling, die dit onderwijs toepast.

Het verslag van den penningmeester wijst op een niet al te ongunstig financieel jaar met een tekort van slechts ƒ 3165.53. Dit komt deels door belangrijke giften, deels doordat er zoo weinig kinderen konden worden opgenomen. Hieruit mag niet de gevolgtrekking worden gemaakt als zou er niet een voortdurende behoefte bestaan aan geld tot leniging van de nooden der kinderen zonder ouderhuis.

In het verslag van den directeur werd door een voorbeeld uiteengezet, hoe het mogelijk is, dat in een tehuis met kinderen van verschillende gezindten onder voortreffelijke leiding, de opvoeding in iedere gezindte tot haar recht kan komen.

Voordrachten van Prof. G. Gonggrijp voor de School v. Wijsb. te Amersfoort.

Het kultuurelement in het Koloniale vraagstuk.

Voordrachten: 27 Juli 4—5 uur 's middags.
28 Juli—1 Aug. 10—11 's morg.
Samensprekingen: 27 Juli 8—9 uur 's avonds.
28—31 Juli 3—4 uur 's middags.

1. Wat kultuur is. Objektief en subjektief kultuurbegrip. Wat een bepaalde beschaving is.
2. Kenmerken van de Westersche kultuur.
3. Kenmerken van de Indische kultuur.
4. Het ontstaan van ons koloniale rijk als gevolg van een verschil in beschavingspeil.
5. Het dualisme in de koloniale maatschappij.
6. Het kultuurelement in enkele koloniale vraagstukken. Kultuursynthese.

De opgaven voor de deelneming der voordrachten moeten gericht worden aan de administratrice Mevrouw Schutte Thorbeckeplein 16, Amersfoort, telefoon No. 1176.

Ook over dezen leergang een enkele opmerking, zoo lezen wij in de „Amersfoortsche Stemmen". De vraag der kolonisatie houdt vele menschen bezig. Eenerzijds zijn er menschen, die bij voorbaat het koloniseeren veroordeelen, anderzijds zijn er velen, die de koloniën uitsluitend gebruiken, om er materieel vooruit te gaan. Wij zijn overtuigd, dat in de kolonisatie een probleem verscholen ligt. „Wij hebben koloniën", dat is iets anders dan „maak koloniën". Wie tegen kolonisatie is, moet toch de werkelijkheid onder de oogen zien, dat wij eenmaal een koloniale mogendheid zijn, die dus een koloniaal vraagstuk heeft. Dat vraagstuk wil onze leergang onder de oogen zien, ook voor hen, die er hun materieele winst (en verlies) boeken. Ook deze laatste willen wij vragen aandacht te schenken aan de verschillende rassen, culturen, volkeren, die in de koloniën met elkander in aanraking komen, door elkander worden beïnvloed. Wij meenen, dat hier een groote taak tot rustige bezinning ligt. Aan deze taak wil onze School ook gelegenheid geven zich te wijden.

Leden van de Vereeniging „Oost en West" en studenten, die zich aan de Universiteit voor een Indischen werkkring bekwamen (speciaal Indologen) kunnen dezen cursus bijwonen tegen het gereduceerde cursusgeld van 10 gulden (normaal 12 gulden). Echter, er zijn maar een beperkt aantal kaarten van 10 gulden verkrijgbaar, daar onze leden van de V.t.I. niet in het gedrang mogen komen.

Twaalfde Koloniale Vacantiecursus voor Geografen.

Op 28, 29 en 30 December e.k. zal vanwege het Comité voor Indische Lezingen en Leergangen wederom een Koloniale Vacantiecursus voor Geografen worden gehouden.

Amova.

Bij de Amova-kantoren in Den Haag en Amsterdam is verschenen een „Overzicht van de Autotochten en Autoreizen te houden in Juli 1931". Voor één-daagsche toeren is het volledig programma in dit overzicht vermeld. Voor meer-daagsche toeren vrage men gratis het volledige programma aan. De prijzen van reizen van meer dan één dag zijn steeds met inbegrip van hotels en maaltijden.

Wij vestigen speciale aandacht op de nieuw ingelaschte reizen van 6 dagen naar Rijn, Taunus, Eifel en Moezel op 6 Juli; Ardennen, Moezel, Rijn en Eifel op 13 Juli; Koloniale Tentoonstelling te Parijs, welke op 6 Juli en dan, wegens groote deelname, vanaf 20 Juli wekelijks worden gehouden.

Luchtmail voor Indië.

Met het vliegtuig, dat 25 Juni j.l. van Schiphol naar Ned.-Indië is vertrokken, werden 24 zakken luchtpost verzonden, met een totaal gewicht van 204 K.G. 500 G. bruto en 187 K.G. 700 G. netto.

De zending bevatte 13193 brieven beneden 5 gram; 239 briefkaarten en postwissels; 4033 stukken zwaarder dan 5 gram; en 1201 stuks bestemd voor tusschenliggende landen; totaal 18666 stuks.

Financieele Berichten.

Opgave van de N. V. Haagsche Boaz-Bank, Molenstraat 45, Den Haag.

Noteeringen ter beuze van Amsterdam.

		22 Juni 1931	29 Juni 1931
Aandeelen	Koloniale Bank	107	125
„	Ned. Ind. Handelsbank	117¾	117
Cert. aand.	Ned. Handel Mij.	123	133¾
Aandeelen	Alg. Exploratie Mij.	71	84½
„	Kon. Petroleum Mij.	221¼	244¼
„	Rubber Cult. Mij. A'dam.	80	100
„	Ned. Ind. Suiker Unie	126	149
„	Ned. Scheepvaart Unie	109	125
„	Handelsverg. A'dam	322½	362
„	Deli Batavia Mij.	213¾	227
„	Deli Maatschappij	242	265
„	Senembah Mij.	280½	302
„	Deli Spoor	110	125
„	Ned. Ind. Spoorweg Mij.	117¼	144
„	Philips Gloeil. (nieuwe)	120¾	116
Cert. aand.	Margarine Unie	180¼	195¾

Wisselkoersen	Verkoop
Londen	12.09 1/8
New York Cable	2.49 5/8
Berlijn	59
Parijs	9.73¼
Brussel (Belga)	24.62
Zürich	48.07
Weenen	34.95

Zooals de voorzichtige koopman vermijdt, zijn geheele vermogen op één plaats vast te leggen, zoo zal wellicht ook de levenswijsheid raden, niet alle bevrediging van een enkel streven te verwachten. (De Zakenwereld).

Mutatiestaat van 24 Juni tot 1 Juli '31

Nieuwe Leden:	Voorgesteld door:
L. Maurenbrecher, Oud-Luitenant-Kolonel N.-I.-L., Den Haag, Zwanenlaan 23.	Eigen aanmelding.
Dr. T. S. van Hettinga Tromp, Oud-Dirig. Off. v. Gez. 1ste kl. N.-I.-L., Den Haag, Frankenslag 338.	den heer S. W. van Hettinga Tromp te Den Haag.
Mr. F. J. W. H. Sandbergen, Referendaris Dep. B.B., Den Haag, 1ste v. d. Boschstraat 1 B.	den heer D. J. A. E. Ruempol te Den Haag.
O. Jansen van Raay, Fabricage-Chef, s.f. Tandjong Tirto, Djokja.	Hoofdvertegenwoordiger „Oost en West" te Malang.
Mr. H. J. Kiewiet de Jonge, Batavia-Centrum, Kramatlaan 5.	Hoofdvertegenwoordiger „Oost en West" te Malang.
A. Oranje, Assistent-Resident te Meulaboeh. (Atjeh).	Hoofdvertegenwoordiger „Oost en West" te Malang.

Afschrijvingen:

F. J. Fourdraine, Den Haag, Oranjeplein 84.

R. I. P.

Mevr. de Wed. M. Naessens—Wardenaar, Den Haag, Boetzelaerlaan 98.

J. Th. W. de Stoovelaar, Halte Plosso bij Djombang.

Adresveranderingen:

Rectificatie: Het adres van H. van Tongeren blijft: Amsterdam-C., Keizersgracht 727. (blijft tot de Afd. Amsterdam behooren).

R. J. Beaujon Jr., Directeur van 's Lands Watervoorzieningsdienst, van: Curaçao, naar: Amsterdam, p.a. Pension „De Haag", Roemer Visscherstraat f 5.—.

L. N. van Asperen, Indol. Stud., Haarlem, van: Overtonweg 9, naar: Middenweg 33.

Mevrouw C. Deggeller—Vrijdag, van: Haarlem, Koninginneweg 45, naar: Bloemendaal, Hartenlustlaan 7.

Mejuffrouw T. Heytman, Utrecht, van: Lange Nieuwstraat 74, naar: Kievitdwarsstraat 3.

P. E. van Musschenbroek, Bruxelles, van: 67 Rue Bosquet, naar: 5 Rue de Florence.

Mejuffrouw A. C. J. de Roo, van: Clarence, Hotel Régis, naar: Grindelwald, Chalet Pfannenschmidt.

Mevrouw A. E. Piera—Diemont, Den Haag, van: Statenlaan 118 naar: Riouwstraat 54.

H. J. Schmidt, van: Scheveningen, Seinpostduin 29 naar: Den Haag, Mauritskade 39.

W. J. Cohen Stuart, Oud-Minister van Marine, Den Haag, van: Van Beuningenstr. 66, naar: Van Boetzelaerlaan 98.

F. E. Quadekker, officier v. gezondheid N.I.L., van: Curaçao naar: Voorburg, Dr. Blookerstraat 3. f 5. (contributie 1931 reeds voldaan).

D. van Schreven, Penningmeester Padangsche Spaarbank, van: Den Haag, Viviënstr. 9, naar: Padang, Sawahan 3.

Dr. A. N. Barend, Gouvernements-Arts bij het Krankzinnigengesticht, van: Magelang, naar: Lawang.

J. L. Drost, Commissaris van Politie 1ste kl., thans te Bandoeng.

Mr. M. J. A. Oostwoud Wijdenes, thans: Lid v. d. Raad van Justitie te Padang.

W. J. Cator, thans: Controleur 1ste kl. B.B. van: Bandjermasing naar: Sawahloentoe.

Dr. J. J. van Lonkhuijzen, Oud Hoofd D. v. G., van: Weltevreden, Tandjongl. 17 naar: Hilversum, Hoflaan 1, p.a. Mevrouw Kruseman. f 5.—.

Dr. J. Kuyper, van: Deliproefstation Medan, naar: Den Haag, Rozenstraat 73. f 5.—.

Borgman, Apeldoorn, Boschweg, van: 65 naar: 37.

S. van der Meulen, van: Den Haag, Prins Mauritsplein 5, naar: Apeldoorn, „Het Hommelsnest", Wiesel. f 5.—.

Mejuffrouw M. L. C. A. Hoogenstraaten, Nijmegen, van: Victoria-Hotel naar: Barbarossastraat 84.

C. W. Pantekoek, Oud Luit-Kolonel tit. N.I.L., Wassenaar, van: Deylerweg 89 naar: Hoflaan 3.

D. A. van Waardenburg, Den Haag, van: Willem de Zwijgerlaan 27 naar: van Weede van Dijkveldstraat 65.

A. J. Rooseboom, Oud Luit.-Kolonel N.I.L. van: Voorschoten naar: Den Haag, Celebesstraat 52. f 5.

H. Bijkerck, thans Hoofd H.I.S. te Pamekasan.

H. Bijkerk, thans Hoofd H.I.S. te Pamekasan. Pontianak.

P. Cool, Afdeelingshoofd Hoofdkantoor D.V.G., thans te Batavia-Centrum, Hotel Victoria Paviljoen 14, Laan de Bruin Kops.

A. van Dooren, Inspecteur P.T.T. 1ste kl., thans te Bandoeng, Wenckebachstraat 36.

J. J. Fanoy, thans Ass.-Resident t. b. te Padang.

A. P. H. Swinkels, Werktuigkundige, thans te Tandjong-Pandan, Julianapark.

J. J. A. van Winsen, Militair-Apotheker 1ste kl. thans te Bandoeng, Malabarlaan 19.

Het adres van: Mevrouw de Weduwe M. van Leeuwen—de Jongh is gewijzigd in: Mevrouw M. Brouwer—de Jongh te Padang.